Ч. 158 (14.701). Львів, четвер 22. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczana gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ЗРАНКУ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Загальна мобілізація в Японії.

В Японії оголосили загальну мобілізацію, яка має дати японській армії 5,000.000 вояків.

Американські джерела подають, що в Японії панує загальний воєнний ентузіязм. Військові відділи стоять годинами на залізничих двірцях всіх більших міст, і чекають на свої поїзди. Тисячні маси населення сходяться на двірцях і прощають вояків, що відїздять до Китаю.

Англійська преса пише, що Японія має перевагу і вигляди на перемогу.

Марш. Чанкайшек видав наказ поробити остаточні приготування до воєнної акції.

Начальним командантом китайських військ іменований маршал Фенюсіян. Маршал Чансуліян просив маршала Чанкайшека зреабілітувати його недавний бунт. Відозва маршала Чанкайшека викликала в Пекіні великий підйом. В Тієн-Тсіні далі йдуть переговори. Згідно з останіми вістками 5 нанкінських дивізій прибуло до міста Плотін і Чінчічуан.

ЯК ДІЙШЛО ДО БОЮ?

Японське міністерство війни повідомляє, що китайці від рана обстрілювали японців, а пополудні почали офензиву на 3-ох відтинках. Китайці не хотіли опустити міста Ванпінгсієн і почали обстрілювати японців у Фенгаї; японська артилерія відповіла вогнем. Китайські відділи, зосереджені на правому березі ріки Юнтін також почали обстрілювати японців.

„КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ" ЧИ „ЛЬОКАЛЬНА ПЕРЕСТРІЛКА"?

Представник японського міністерства закорд. справ заявив журналістам, що вчорашні бої під Пекіном і Ванпіном це була тільки льокальна перестрілка, яка повстала через те, що китайські відділи почали обстрілювати японські позиції, та відмовились відступити зпід Люкучао. Поголоски про те, що це початок акції японської карної експедиції, неправдиві. Чи бої під Пекіном припинені, ще нема відомостей. Японська рада міністрів затвердила постанови про засоби замирення північного Китаю, але їх застосують лише тоді як Китай не дотримає зобовязань.

ПЕРЕГОВОРИ ЙДУТЬ ДАЛЬШЕ

Вчорашня конференція радника японської амбасади з китайським міністром закордонних справ не вдоволила Японії, але переговори не зірвані. Японія відкинула домагання нанкінського уряду, щоб усі льокальні спроби порозуміння залежали від затвердження Нанкіну.

ЯПОНСЬКІ КОНСУЛІ ПОКИДАЮТЬ КИТАЙ.

Всі японські консуляти в Китаю вже зліквідовані, їхні документи тих консулятів перевезені до Шангаю.

АМЕРИКА НЕ ПОКЛИЧЕТЬСЯ НА ЗАКОН ПРО НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

Президент Рузвельт заявив учора, що він не думає тепер покликуватися на закон про невтральність, коли іде про китайсько-японський конфлікт.

КИТАЙ ПРОСИТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОМОЧІ?

Льондонська китайська амбасада заперечує, будьтоби китайський амбасадор просив англійський уряд вмішатись в японсько-китайський конфлікт. Китайський уряд тільки інформував англійський і американський уряд про хід подій на Далекому Сході.

ПОГОТІВЛЯ У ЛЬОНДОНІ.

Британський премієр Чемберлен попросив усіх міністрів, щоб вони відбули свої цьогорічні вакації в Англії. Міністри, що плянували заграничні подорожі підчас ферій, лишаться в краю. Крім того премієр робить заходи, щоб можна було скликати підчас ферій парлямент, як лише міжнародня ситуація того пильно вимагалаб.

Бійки на вулицях Білгороду і в парляменті на тлі конкордату.

ЄПИСКОП РАНЕНИЙ У ВУЛИЧНІЙ СУТИЧЦІ.

Югославянський парлямент („скупштіна") радить тепер над урядовим проектом конкордату з апостольською столицею. Серед православного населення викликав той проєкт велике незадоволення, яке довело до кровавих демонстрацій. У понеділок православні зорганізували процесію (не зважаючи на заборону поліції), в якій взяли участь 4 єпископи, 40 священиків і 8.000 вірних. Поліція замкнула їм дорогу. Прийшло до вуличної боротьби, в якій м. ін. ранено шабацького єпископа Симеона. Зі священиків ранено б. міністра Янича, б. предсідника скупштінської конкордатової комісії й інших. Коли вістка про ці заворушення дійшла до скупштіни підчас дискусії над конкордатом між послами счинилась бійка й засідання перервали, хоч до дискусії над конкордатом було зголошених ще багато послів.

Від понеділка в Београді нервовий настрій. Православні не марнують ніодної нагоди, щоби протестувати проти ратифікації конкордату. Урядовий табор у скупштіні, який є за ратифікацією, має перевагу, православна опозиція творить меншість. Можна сподіватися, що проєкт ратифікації конкордату перейде більшістю голосів, але це викличе завзяті протести і заворушення православних.

Страйки і заворушення у французькій Північній Африці.

ЗАГРОЗА ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ В МАРОКО.

У Джерісі (Туніс) дійшло до сутички між страйкуючими гірниками і поліцією. Двох робітників згинуло, двох робітників і одного поліцая ранили.

Страйк банкових урядовців у французькому Мароку, що триває від двох тижнів, загострився. На зборах усіх синдикатів, обєднаних у мароканській конфедерації праці, рішили проголосити генеральний страйк, якщо домагань банкових урядовців негайно не заспокоять.

КІНЕЦЬ СТРАЙКІВ У ГОТЕЛЯХ

Після довгих нарад північної минулої ночі в 1. годині в палаті Матіньон договір, що кінчить страйк у готелярському промислі Парижа. Персонал, що вернеться до праці, дістане її, хоча в деяких випадках працедавці застерегли собі вільну руку з огляду на інциденти підчас страйку. Коли арбітраж буде можливий, працедавець може виділити працівників, але це більше як 10 проц. персоналу. Неприйнятих працівників уряди посередництва праці впишуть на свої листи; вони матимуть першенство до праці в інших заведеннях.

—о—

ЧЕРЕЗ ПОСУХУ ПОДОРОЖІЛА ПАША
тому обезпечіть негайно це велике майно від огню в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Атентат на полк. Коца.

Львів, 21. липня 1937.

На вступі кілька слів, звязаних з даною темою тільки посередньо:

Скільки разів трапиться у Польщі, у Варшаві чи денебудь в іншій частині держави, щось, що цікавить ширший загал і цілком слушно може його хвилювати, як подія, яка торкається не лише карного кодексу, але й такого чи іншого політичного підложжя, — львівській пресі ні слова не вільно про ту справу писати. Себто: їй вільно лише подавати офіціяльні комунікати і... передруковувати те, що пише позальвівська преса. Бо хоч спершу кажеться, що потреби слідства вимагають зберегти якнайбільшу обережність, дискрецію, мовчаливість, то проте зараз таки за день-два виявляється, що варшавська преса не є ані така дуже обережна, ані дискретна, ані мовчазна, виписує на дану тему не тільки репортажні нариси, але й довгі статті з коментарями, „тезами слідства", політичними підозріннями, концепціями і комбінаціями, — і все це гладко переходить цензуру і може бути — у Львові передруковане. На іншому місці подаємо сьогодні передрук трьох голосів з трьох варшавських часописів, з яких два — не тільки якнайпрозоріше відкривають вже серпанки висліду першого слідства але й роблять далекойдучі політичні натяки. Варшавські кореспонденти закордонних газет користуються ще більшою свободою: на нашому редакційному столі лежать закордонні щоденники, в яких товстим друком видруковане назвисько атентатчика на полк. Коца, місце його походження, професія, ідеольогічна приналежність — і якось слідству це нічого не шкодить. Зрештою, як слушно про це згадують варшавські газети, — по Варшаві докладні вістки розійшлись уже два дні тому, а хто втримує з тамошніми польськими журналістичними колами звязки — той і у Львові про все те відразу довідався.

Річ, очевидно, не йде про те, щоби і на варшавських журналістів та тамошніх закордонних кореспондентів наложити ті заборони, які торкаються у всіх таких випадках преси львівської. Але це будь-що-будь цікаве і таки направду незрозуміле явище: чому львівському редакторові не вільно написати ні одного слова поза ПАТ-ом, себто, чому він мусить наражуватись на конфіскату за те все, що свобідно виписує варшавський журналіст?! Чому зокрема ми, українська преса, маємо примушувати себе виключно до передруку коментарів польських столичних журналістів? Чому вимогами тайни слідства обмежувати свободу журналістичної праці спеціяльно на львівському терені, коли чейже аж надто ясно, що нікому з нас не залежить на припиненню слідства у таких справах та й ніхто з нас справ, зі слідством звязаних, не торкався би?! Чому взагалі львівській пресі [illegible] те, [illegible], обмежуючи її до ПАТ-а і передруків, не рахуючись з тим, що може даний часопис не буде трактувати даної теми як площину для утруднювання слідства?!

Поміщені уваги — мимоходом. Викликані вони безпосереднім відгуком атентату на полк. Коца на львівському пресовому ґрунті, але та-

ких прецедентів було вже чимало: і коли дана подія може й не дуже близько нас, українців, торкається та цікавить, то бували попереді випадки атентатів, коли ми були найбільш заінтересовані, а проте вільно нам було теж писати тільки за варшавською пресою, яка врешті тою не є кермована і заповнювана виключно тільки самими без вимку світилами журналістики...

*

Атентат на полк. Коца належить до того роду вчинків, про які існує мудрий вислів: „це більше, як злочин, бо це дурниця". І хоч монографіст Талейрана Даф Купер приписує той вислів славному дипльоматові наполеонських часів та віденського конгресу, а Стефан Цвайг — суперникові Талейрана, міністрові поліції Директоріяту й Наполеона — Фуше, — проте правда, в тому вислові скрита, має по нинішній день частеньке своє застосування. Кожний атентат, закінчений „успішно" чи „невдатно", це вбивство або посягання на людське життя і тому одинаково з погляду християнської науки, як закону — недопускальний. Але політичний атентат може бути теж менше або більше льогічний, політично так чи інакше мотивований, для сторонніх, головно чужинців — більше або менше зрозумілий, без огляду на те, чи виправдуваний чи ні, незалежно від питання, чи взагалі революційна боротьба доцільна, або чи доцільні окремі терористичні акти (наш погляд на цю справу вже відомий і його ширше тут не порушуємо). Це речі аксіомні, доказані не тільки історією світових атентатів від найдавніших часів, але й історією великих судових процесів в усіх краях і народах світу — по нинішні дні. Атентат на полк. Коца тим саме дивоглядний, що його ніяк не можна зрозуміти, не можна збагнути його політичного глузду.

Передусім нісенітні замахи на політичних діячів, які проповідують ідеї, а не переводять їх в життя. Коли подавати не етичну але правну, лише політичну дефініцію атентату, то атентат це одна з форм політичної демонстрації, протесту, та одночасно позитивної маніфестації свого табору, що його ідеольогічно репрезентує атентатчик. Тому взагалі нісенітними є атентати на політичних діячів, які беруть участь у суспільному житті та спіраються на певних групах громадянства. Боротьба бомбою чи револьвером з ідеєю, з суспільною течією — це не тільки боротьба неетична, але доказ шаленої слабости ідеї, що протиставляє у боротьбі — кулю чи піротехнічний препарат! Політичний діяч сьогодні має успіх і стоїть на чолі організації, — завтра відходить, відступаючи своє місце і іншим людям і іншим поглядам і цілим іншим організаціям. Це просто виїмкові випадки, що політичний діяч є таким ідеольогом з великанськими реальними впливами, щоб його смерть могла заважити на ході подій і могла бути справді зрозумілою політичною демонстрацією. Можливо, що до таких виїмків треба зарахувати вбивство Жореза, фанатичного звеличника мира за всяку ціну: його вбивник демонстрував проти пацифізму, маніфестуючи французький патріотизм у сполуці з мілітаризмом. І хоч те вбивство обурює, проте має якийсь політичний зміст. Політичний зміст мав атентат на Цезаря, що загрожував ідею римської републики, атентат серба на Франца Фердинанда, навіть атентат хорвата на короля Олександра; той характер був уже затертий при вбивстві Ратенава, який зовсім не символізував собою ваймарської републики, а вже зовсім політично незрозумілий був атентат на такого напр. громадсько-політичного діяча без рішального впливу на хід подій, як Тадей Голувко.

Який політичний зміст може мати атентат на полк. Коца?! Кого символічно атентатчик хотів вдарити в особі того діяча? Проти якої яскравої ідеї виступав і яку маніфестував? Проти якої системи?! Кожне з тих питань зокрема і всі вони разом мусять поглиблювати збентеження, коли зараз на першу звістку про атентат люди запитували себе: хто це міг зробити, з якого політично-ідеольогічного середовища міг походити атентатчик?!

Полк. Коц станув на чолі акції, що прийняла організаційну назву ОЗН. У ході тої акції по нинішній день показалося, що ідеольогічно-політичне обличчя нової організації завжди ще дуже пливке, невясоване, завжди заховане за серпанком загальників, з яких найчастіше вживається загальника — консолідації польського громадянства. Колиж річ іде про прирівнювання цієї нової організації до будь-яких досі вже існуючих польських політичних організацій, то найбільш схожости є саме з польським давнім народово-демократичним табором, який теж орудував усенаціональними загальниками. У практиці дійсно бачимо найбільше персональне й ідеольогічне наближення ОЗН до табору польського націоналізму, — навіть читали ми в органах ОЗН теоретичні виводи про те, що націоналізм не є монополем старої ендеції і т. д. Кілька днів тому читали ми про запросини до Варшави централею ОЗН на відчит — Станислава Ґрабського зі Львова — і такий відчит дійсно відбувся. Знаємо керманичів східно-галицьких відділів ОЗН (п. Відацького у Тернополі), чували ріжні заяви про скріплювання польського елементу на селах і т. д. Очевидно, для нас це теж ніяка ревеляція і ОЗН повторяє в українській справі у делікатнішій формі деякі старі польські народово-демократичні тези. Тому коротка вістка, що „атентатчик не походить з кол національних меншин" була кожному членові „національних меншин" ясна: атентатчик з кол „національних меншин" — булоб страшне безглуздя.

Але й атентат на такого діяча, на лідера такого табору, — зпосеред польського громадянства?! Очевидно, що з усіх концепцій, які могли приходити на думку, найшвидше ще насувалась та, про яку натякають обидва органи ОНР, яких голоси цитуємо на іншому місці. Але й так само всім нам мусить бути очевидним, що такий атентат — це якесь польське трагічне непорозуміння, яке родиться завжди тоді, коли фанатизм притьмарює розум.

Завчасно говорити про політичні наслідки атентату на полк. Коца на внутрішні польські відносини. Треба справді почекати на повні вислідки слідства. Очевидно, стоючи на засаді, що ніколи і в ніяких випадках не повинна мати застосування теза збірної відповідальности, в даному випадку теж не поручаємо нікому репресій проти всього середовища, з якого атентатчик вийшов. І напевне тих репресій не буде. Але після Добошинського і Сапіги той третій випадок („якщоб це була правда", як пише „АБЦ") — це булоб таки характеристичне явище на атмосферу, яку в Польщі створив один табор, одна ідеольогія. І не репресії адміністраційної натури, але боротьба проти тієї ідеольогії, проти тої непримиримости, ексклюзивности, фанатичности, ось єдиний шлях оздоровлення атмосфери. Коли хтось проповідує сьогодні жидівський погром чи радикальні розрахунки з українськими господарськими установами або українським домаганням власного університету, — завтра ті самі критерії стосуватиме супроти конкуренційних груп власного громадянства. Коли хтось не признає засад правовости супроти непольських народів в тій самій державі і зявляє на кожному кроці ненависть до них, нетерпимість, брак примітивної толеранції для їх слушних розвоєвих тенденцій — той мусить свій фанатизм і нетолеранцію виявити і на рідному громадянському терені. Така є льогіка суспільних течій. Річ іде тільки, щоб із тої льогіки дійти до відповідних висновків. На жаль, досі не бачимо познак, щоб ті висновки ставали і для міродайних польських державних чинників і для польського громадянства зрозумілі. Ік.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 16

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЗМЕНШЕННЯ КАРИ

Кожного року, восени приїздила на Соловки комісія з Москви, яка складалася з головачів ГПУ. з Глібом Боким, опікуном соловецького табору у проводі. Комісія полювала кілька днів у соловецьких лісах, вечорами бенкетувала; вкінці підписувала листу вязнів, яким скорочували кару на пів року, на рік, іноді навіть на два. Ця листа була вже згори приготована місцевою владою, тому теж нічого дивного, що кожний хотів висунутись на видне місце, приподобатися своїй владі, зєднати собі її прихильність, щоб попасти відтак на цю вимріяну листу.

Одначе, не зважаючи на цю систему нагінки до праці і визиску людської сили до останніх меж — праця не давала бажаних вислідів. Завжди щось не вдавалось. То робітня обуви не виконала передбачених у пляні робіт замовлень, то цегольня не писалася, то знову тартак залягав із виконанням наложеної на нього праці і т. д. Очевидно, що в таких випадках за невиконання пляну відповідають вязні, що стоять на відповідальних становищах і — недавнього потентата деградують до ролі звичайного робітника, або — це вже найгірше — він попадає до карної сотні.

В 1928 р. було більше як 10.000 вязнів на Соловецькім острові. Серед того величезного числа вязнів стрічали ми представників найріжнородніших національностей, що входять і не входять у склад СССР. Від якутів зі сплющеним лицем до синів Кавказу з орлиними носами, від фінів до узбеків, від німців до китайців. Стрічав я чимало мадярів. Після революції мадярська молодь (мадярський комсомол) замішана в революційну акцію, масово еміґрувала до Совітів. Одначе по кількох роках побуту в Совітах забажала ця молодь вернутись до краю, воліючи кілька літ вязниці у своїй „капіталістичній" державі, як у державі будови соціялізму. Не тільки не дозволили їм вернутись до Мадярщини, але заарештували, обвинувачили... у шпигунстві і вислали на 10 літ на Соловки. Бо забагато правди знали вони про державу Совітів, мали авторитет серед робучих мас своєї батьківщини і моглиб спричинити шкоду комуністичній акції на Мадярщині

ЖІНКА НА СОЛОВКАХ

Серед багатомовної, кількатисячної маси зігнаних із ріжних кінців Европи й Азії на соловецький остров вязнів, є теж 17—18 відсотків жінок. Так як і мужчини походять вони з найріжнородніших націй і суспільних кляс. Українки, польки, білорусинки, фінки, башкірки, якутки, грузинки, вірменки, мадярки, німки і т. д.

Від злочинниці до дами двору, від проститутки до монахині — всі щаблі суспільної драбини мають тут своїх заступниць. Ця маса обдертих і так як мужчини завушивлених жінок приміщена в окремім бараці, який називають „женрота" (жіноча сотня). Ту панує така сама як і серед мужчин вязнична поведінка, так само жінка — командант (вязень) має свій однострій — чорні кляпи на „бушлаті" з відповідними бляшаними нашивками.

Не зважаючи на те, що жінки стрічалися з мужчинами на роботах, в канцелярії, на торфовищах і т. д. — всі товариські зносини мужчин із жінками були гостро заборонені. Карали не тільки за любовні зносини, але й за невинну розмову при зустрічі, за виміну кількох слів, навіть за звичайний привіт при зустрічі. Караль здебільша 14-денним арештом.

Всеж таки проституція розвивалася. Замалий був відсоток жінок у таборі, за великий був на них попит — важко було опертися покусі. Злодії крали, вязні, що мали в таборі відповідальні становища, виконували дефравдації і всі несли свою данину на жертівник „любови".

Жінки, що не займалися проституцією на більшу скалю, мали кількох любовників. Кожний із них ніс своїй вибранці що міг. Пекар крав хліб із пекарні, некурець віддавав свою тютюневу пайку, управитель крамнички виносив крадькома кольонську воду або пару панчіх, той пригорщу цукру, заощадженого з харчевих пайок, інший знову ділився харчевою посилкою, що її діставав від жінки на волі.

Дуже часто привозили на Соловки молоді подружжя. Очевидно подружжя розділювали: її замикали в „жен-роті", йогож приділювали до одної з мужеських сотень, або просто висилали на інший острів.

Якщо подружжя опинилося навіть спільно на однім острові, зустрічі були якнайгостріше заборонені. Коли жінка була молода й гарна, находила собі небавом поклонника серед вязнів, які мали владу, які іноді були навіть наставниками її чоловіків. Від них залежало вислати нещасливого чоловіка на такі роботи, де міг легко згинути. Зате жінка була залишена на ласку й неласку ріжних „завів" (завідуючих), „начів" (начальників) і інших „можновладців", що коло неї надскакували.

Опиратися було дуже важко...

(Продовження буде).

Закарпаття.

ГОСТРА СТАДІЯ МОВНОГО СПОРУ.

Анкета у віцепрезид. Мезніка.

У віцепрезидента д-ра Мезніка дня 29. VI. н. р. відбулася мовна анкета. Запрошені були представники коаліційних партій, Просвіти, О-ва Духновича і обох учительських організацій. При цій нагоді предложив п. віцепрезидент свій довщий еляборат в мовній справі і просив, щоб учасники анкети сказали свої погляди щодо того еляборату. В тім еляборатї поперше річ іде про справу поняття — нарід, далі про культурні напрямки Підкарп. Руси, а вкінці автор подає свій погляд щодо вживання мови в урядах і школах до вирішення цієї справи соймом. Щодо урядів подає, що міродайним могло би бути або знання мови урядника, або мова сторони. Щодо уживання мови в школах, головно в середніх, горожанських, фахових і учительських семінаріях — можнаб організувати окремо паралельки і то одну з московською, а другу з українською викладовою мовою. Друге питання булоб, що хто мав би рішати мовні питання у школах. По думці п. віцепрезидента рішалаб тут воля батьків чи потреба учеників.

Про предложенню реферату розвинулася широка дискусія, в якій взяли участь з української сторони: дир. А. Волошин, посол Ю. Ревай, д-р Юлій Бращайко, Федір Ревай, Микола Лизанець, проф. о. Іванчо, д-р Михайло Бращайко і д-р Долинай, а за москвофілів: інсп. Антадовський, Василенко, Шпеник, Ст. Федор. Українська сторона стояла на тім становищі, що нема абсолютно потреби ніякого дуалізму в мовних питаннях, бо це питання вже давно вирішила наука і правні приписи ЧСР. Дир. А. Волошин, Юлій Ревай і д-р Долинай при гімназіях готові приступити на паралельки. Інакше учасники нарад були того погляду, що про вживання шкільних книг моглиб рішати лише батьки (родичі). Щодо урядування дир. Волошин поручає, щоб мова подання була міродайною, а не мова, яку знає урядник. Треба держатися лише законних приписів і становища академії наук і тоді не буде мовного питання. Хиба є в тім, що з цього чисто-культурного питання — зроблено питання політичне. Треба з того питання політику усунути і тоді питання буде вирішене без всяких нових тягарів і трудностей. З другого табору з аргументами було дуже слабенько. Сам Антадовський, голова О-ва Духновича, признав, що „литературної", себто російської мови не можна завести до народніх шкіл. Та коли не можна до народніх шкіл, то ясна річ, що не можна ані до середніх. Саме тому не треба тут мудрувати, але стати щиро на законне і природне становище нашої, української мови і тим буде справа скінчена. Треба лише більше почуття справедливости, правди і доброї волі.

Отже нема мови про ніякі компроміси. Іде лише про зауваги, які разом з еляборатом п. віцепрезидента будуть предложені міністерству шкільництва й іншим компетентним чинникам.

(„У. Слово").

ПРОТЕСТИ ПРОТИ МОСКОВСЬКИХ ПІДРУЧНИКІВ.

Народовецькі організації міста Берегова виробили в мовних справах меморандум і післали його раді міністрів, міністерству шкільництва, культурним комісіям парляменту і сенату, ґубернаторові і віцепрезидентові. В меморандумі протестують проти граматики Сабова, написаної Ґріґорієвим, і протестують проти роздвоєння нашого народу. Меморандум добре умотивоване з правного і наукового становища.

Збори в Ужгороді та Турянських Реметах вислали до Праги окрему делеґацію, яка перед центральною владою протестувала проти московських підручників. Членами делеґації були д-р Юліян Бращайко і дир. торговельної академії Августин Штефан. Протести були передані в м-стві шкільництва, у прем'єра д-ра Годжі й у мін. д-ра І. Дерера.

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ Й МОСКОВСЬКІ УЧИТЕЛІ

В Перечині вже в жовтні мин. року одноголосно, а дуже гостро протестував Союз батьків проти заведення до народньої школи московських книжок, але учитель Василь Менькев і інші вчителі-москвофіли перечинської школи з тим не числилися і тепер знову пробували завести ті книжки до Перечина. На учительській конференції дня 1. липня 1937. директор Менькев знову дав під голосування учителям ті книжки. Пять учителів голосувало про заведення, а три — проти. Цікаво, що один учитель цілий рік не вчив ані одної години, але голосувати прийшов. І він і його заступник голосували за — тому замісць одного вчителя голосували аж два вчителі.

Коли батьки довідалися, скликали засідання виділу батьківського Союзу на 6. липня 1937. Виділ з обуренням довідався про поведінку вчителів, осудив її гострими словами і рішив одноголосно вислати протест до п. губернатора та до п. віцепрезидента. У протесті покликуються на те, що батьки мають право рішати про мову навчання, а не вчителі, які дома говорять звичайно по-мадярськи. Батьки вважають поступок вчителів за провокацію, бо вчителі добре знають, що Перечин є селом свідомим. Відносини між батьками і вчителями дуже загострені і не знати, на чім це скінчиться.

——o——

Ендеки боронять себе заздалегідь...

ВІДГОМІН ЗАМАХУ НА ПОЛК. КОЦА.

„ЧУЖА РУКА".

Невдалий атентат на полк. А. Коца відсунув у тінь усі політичні справи в Польщі, навіть такий голосний нині т. зв. вавельський конфлікт. Політичні кола широко обговорюють сензаційні подробоці цього політичного атентату і називають навіть середовище, з якого вийшов атентатчик. Подають теж докладно місцевість, з якої походить атентатчик. Закордонна преса подала вже навіть прізвище цього атентатчика. Всіх цих дуже цікавих, відомих нам подробиць не можемо покищо подати з огляду на цензуру, бо влада не оголосила ще в цій справі офіційного комунікату з загальними вислідами слідства.

Всеж таки у звязку з цими відомими вже подробицями невдачного атентату появилися дуже характеристичні голоси в органах польських націоналістів, які освітлюють деякі факти, звязані з атентатом. І так у щоденнику „Вечур Варшавскі", зближенім до ендецької партії, себто „Стронніцтва Народовего" читаємо такі ревеляційні речі:

РУКА ЧУЖИХ АГЕНТУР?

Вже тепер слід ствердити, що устійнення хочби організаційної приналежности атентатчика, ще не вирішує питання, з чиєї спонуки виконано атентат. Відомо, що багато організацій є в стадії декомпозиції та є тереном, де зударяються ріжні течії, що недостача ясного напрямку довела в їх рядах до розхитання і створює ідеальні умовини до діяльности мафій, що ними часто кермує чужа рука (підкреслення на-

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ГЛІБ ЛАЗАРЕВСЬКИЙ.

Чернигів 20 літ тому.

(Фрагмент із спогадів).

У червні 1917 року пощастило мені скористати з літнього відпочинку, пощастило ще раз відвідати чернигівські зелені узгіря.

І солодко затремтіло серце, коли, вийшовши ранком на нагрітий вже соняшним промінням чардак невеличкого пароплаву „Лихой", який довгі-довгі роки робив ту саму дорогу Десною, заблищали перед очима на блакитному небі, понад смарагдовими садами. такі знайомі золоті церковні бані.

Ще декілька поворотів Десни, що крутиться ніби той вуж; грає вода від сонця міріядами срібних вогників, аж очі болять дивитися; пахотить мокрим деревом, покошеним сіном, теплою водою; гуде ритмічно машина, струшуючи пароплав, тягне від неї крізь люки жаром, машиновим олієм; лопотить у гарячому повітрі чомусь то червоний прапор пароплаву...

Пропливаємо під мостом. Завертаємо до пристані ліворуч. Кидають з пароплава линви, прокладають східці. І везе вже знайомий візник, відомий на ввесь Чернигів Яким Пінчук, ступою глибокими пісками попід „Валом", залишаючи ліворуч околицю з дивною назвою „Кавказ". Виїхали на брук; ліворуч пішла бита дорога на залізничу стацію, минаючи ніколи незабутню Старостриженську вуличку. Повертаємо праворуч, віжджаємо узгірям, попід брудно-білою тріюмфальною аркою ще з часів Миколи першого. Ліворуч, поза сквером, виокcовується найгармоніша пятибанна сильвета Катерининської церкви, і біжить, віддалюючись від неї, Єлецька вулиця своєю зеленою небрукованою широчиною аж до сивих могутніх мурів Єлецького манастиря.

А праворуч зарослий деревами „Вал" з своїми шведськими гарматами; біліє поміж зеленю присадкуватий Мазепин будинок; оподаль лежить під соняшним промінням розлогий, зарослий травою майдан перед містично-старовинними соборами Спаса та Борисо-Глібським; висувається збоку стара камяниця хлопячої гімназії — колишніх архієрейських кімнат; гостинно вабить до себе широка та висока алея бульвару.

І жене вже візник майже порожньою, але теж у садах, Шосейною вулицею; звертаємо ліворуч Вознесенською, — навколо маленькі домики, що зовсім заховалися по глибоких зелених подвірях, густих садках.

Ось Єлецька круча. Трохи праворуч, на мальовничих Болдиних горах видно не менш мальовничу, збудовану, збудовану ще за часів Мазепи, дзвіницю Троїцького манастиря, цього найефектовнішого українського бароко, навколо темно-зелені густі дерева тамошнього цвинтаря з могилками Глібова, Коцюбинського...

Трохи нижче приліпилася до зеленої гори біла маленька старовинна Іллінська церковця. А зовсім долі, вся в садах, мила Лісковиця, подібніша скоріше до великого села, з курявою вечірньої череди, з нічними дівочими піснями. Вона досягла аж до Святого лісу, а там, ще далі, пеститься проти сонця туркусова смуга Десни...

Яке знайоме тут усе, у цьому невеличкому милому місті...

І не розбереш зразу, де тут центр, де околиці, бо тут же і ратуш на Маґістратській вулиці, тут і старовинна Пятницька церква, але недалеко і Стрижень з Білим та Красним мостом, і духовна семінарія — колишня Полуботкова палата, а там тільки трохи далі окружний суд, білий „ампір" Милорадовичів, сіренький гостинний домок Шрага, жовтий колишній губернаторський будинок, а поруч нього такий великий густий старий міський сад, що пригулював по своїх тінистих алеях стільки поколінь чернигівців та чернигівок...

А там витягнулася широка з зеленими обочинами, вся в куряві, Бобровиця з музеєм Тарновського, з палатами Глібових, Кармалія.

І ніби тільки трохи позаду залишилися Гонча, Сіверянська, Борисо-Глібська, Мстиславська, Святославська вулиця, будинки Комаровських, Тризн, Бакуринських.

Проте і в старому Чернигові відчувалось, щоправда не тільки інстинктовне, бажання нового національного життя; навіть прокурорський нагляд, навіть всюди такий реакційний склад окружного суду цікавився проектами українізації судівництва; майже кожний з них, явно ще не передплачуючи, купував і читав „Нову Раду".

Може це вплив тодішнього голови суду, такого популярного в Чернигові п. Іллі Шрага, недавнього ще талановитого адвоката, відомого українського громадського діяча, старої, але ще високенної, ще бадьорої людини з голою головою, з запорожськими сивими вусами, а такими мягкими рухами, з таким могутнім голосом...

А в губерніяльній харчевій управі під проводом відомого кооператора п. Тихона Осадчого, якось непомітно все українізувалося.

Але й тут були вороги українства та українізації.

ще). Якщо слідство не доведе до викриття дійсних, глибоко скритих ініціяторів злочинного замаху, Польща переживе велике потрясення по оголошенні комунікату про середовище, з якого походив атентатчик. Щоб це потрясення не сталося трагічним початком нових внутрішніх боїв, що руйнують сили народу, щоби не був сигналом, що розведе на довгі роки нарід на ворожі табори, утревалює важкі до переходу мури і плоти.

Без перебільшення можна сказати, що в найближчих днях виявиться, чи знову, як на жаль вже стільки разів політичне життя Польщі станеться тереном злочинних розгривок чужих агентур".

Добре поінформовані кола запевняють, що ці ревеляції про діяльність чужих агентур у партіях матимуть далекосяглі наслідки.

„РУКА МАСОНІВ".

У другому націоналістичному органі, варшавському щоденникові „АБЦ" (ч. 227), зближеному до ОНР., находимо у статейці п. н. „Якщо це правда"... такі характеристичні думки:

В чиїм інтересі — питає автор цієї статейки, що скрився за ініціялами Б. Я. — лежало виконання замаху на полк. Коца? Будьмо нині зовсім щирі, бо в поважних хвилинах, а здається, що ждуть нас поважні хвилини, повна щирість є найкращою тактикою.

Ідеольогічна декларація полк. Коца — читаємо далі — не дала програмових та ідеольогічних основ, що уможливили би співпрацю з його табором, але вона була кроком наперед у політичному житті Польщі остільки, що осуджувала внутрішні спори за минуле і взивала занехати давні бої. Молоде націоналістичне покоління у Польщі в тій частині, що зуміла унезалежнитися від старих людей і старих гасел, уважало поділи минувшини за шкідливий елемент у політичному житті Польщі. І тому молоде польське націоналістичне покоління, незалежно від інших чинників, не мало причини спрямовувати найгострішого нападу проти полк. Польщі. А зрештою молоде націоналістичне покоління таких метод не вживає, такі методи вважає шкідливими, просто тому, що є католиками. Отже може якісь національні чинники старшого покоління? Автор запевняє, що ні. В їх інтересі не лежало змінцовання санаційної лінії, до якого дійшло би по вдатнім атентаті. Далі пригадує атентат Елегія Невядомського на президента Нарутовича зперед 14-ох років і каже, що він не був звязаний з ніким. Був лише симпатиком народовців і тому кожний кричить під їх адресою: „Вбивники Нарутовича". Але факти з минувшини поволи забуваються. Новий факт довів би до збереження мурів, що валяться, і були би дуже корисним для ріжних панів з чужих агентур. Це нова чудова нагода втримати далі поділи минувшини, абсорбувати людей внутрішніми спорами від важливих національних і суспільно-устроєвих проблем. Вершком мрії для масонерії мусіло бути завжди вбивство якоїсь особи, зближеної до уряду руками націоналіста або зорганізування санаційними руками замаху на націоналістичного діяча. Чи слід кермуватися в цій справі засадою „феціт куї продест": зробив той, хто має з цього користь?

Автор відповідає, що у гру може завжди входити припадок. Може теж кількох фанатиків які не розуміли добре, про що йде нині в Польщі гра, спробували замаху на власну руку, але міркуємо, — каже автор — що в цьому випадку маємо до діла з більше передуманою роботою... Полк. Коц не мобілізував пристрастей ні за собою ні проти себе. Але були люди, які мали з ним порахунки.

Далі автор пригадує, що один з публіцистів писав перед місяцем, що напевно в найближчому часі прийдуть якісь випадки, що відновлять пропасть між ріжними політичними партіями у Польщі, загострять внутрішню боротьбу.

І дійсно прийшов вазельський конфлікт, що його генеза дотепер ще зовсім не вияснена. Прийшов, на щастя, невдалий атентат на полк. Коца. Вдатний атентат — кінчить автор — міг би статися новою трагедією Польщі.

ОСУД МЕТОД ПОЛІТИЧНОГО ТЕРОРУ.

Зате в „Газеті Польській" (ч. 200) у редакційній статейці п. н. „Злочин" читаємо на тему замаху таке:

Найпростіший, властиво єдиний, який видається льогічно допускальний здогад звертається до комуністичної партії, яка від першої хвилини повстання О. З. Н. почала нагально поборювати саму думку осягнення консолідації, що не підлягатиме директивам комінтерну. Алеж, як це слушно підкреслив один вчорашній пополудневий часопис, комінтерн закинув в останніх часах стосувати методи замахів на поодиноких політичних діячів. Отже чи замах на полк. Коца довів до зміни в методах комінтерну, чи, що не є виключене, комінтерн не має нічого спільного з цією справою. Але в такому випадку стаємо перед ще настирливішою загадкою. Думка, що атентатчики могли вийти з якоїнебудь польської партії, не кермованої рукою чужої агентури є сама собою така страшна, що не маючи на це ніяких доказів, не можемо рішитися снувати якінебудь здогади на цю тему.

Ціла суспільність — кінчить „Г. П." — мусить однозгідно осудити всі групи, які вживають методи політичного терору. Власти, що відповідають за публичну безпеку в державі, мусять застосувати цілу строгість закону, щоби викорінити раз на все всякі спроби анархізування збірного життя терористичними методами без огляду на те, з якого боку походять.

І навіть трохи було смішно слухати, коли такий добродій, з діда-прадіда чернигівець, українськими виразами, українським наголосом почав вам доказувати, що „українську мову видумали Грушевський та німці".

Добре тут, в цьому затишному, суто провінціяльному, але й суто українському місті з його тихими вулицями, задумливими садками, гостинними будинками; місті, з яким звязано так багато дорогого, незабутнього з часів молодости.

І сонце світило тоді тепліше, яскравіше, пестливіший був зимою мягкий сніг, і літнє місячне проміння десь на тім березі Десни зі згуками військової оркестри від освітленого „Валу", і прозора далечінь ясного осіннього вечора на Гомельському шосе, і весняні тьмяні пахощі садів, і навіть дощі, непогода, болото по вулицях...

Пролетіло все воно, неначе вітер по полю, безжалісно зникло, розвіялося все, неначе чарівний сон, і не пригадаєш навіть усього того, тоді такого щасливого, такого безхмарного...

Недовго цим разом довелося побути в Чернигові, швидко промайнули золоті дні, сині зоряні ночі...

Прощай же, мабуть уже назавжди, любе місто! Треба вертатися до нашого улюбленого Києва, де українське життя бє джерелом, буяє, квітне!...

Хай-же скоріше заочуть по воді колеса пароплаву!

Хай-же зоріє темне небо тисячами іскор з пароплавного димаря!

Хай-же скоріше побачимо в рожевій ранішній млі далекі золоті бані нашої столиці!

Побачили їх — і втратили знову з очей. Чи теж уже назавжди?!...

Зміна статуту Рідної Школи.

Останній Загальний Зїзд Рідної Школи з 25. грудня 1936. р. поставив до нової Головної Управи Р. Ш. домагання, щоб вона намітила зміст статуту Рідної Школи, відповідно до сучасних потреб Товариства".

Для переведення такої зміни визначила Головна Управа Р. Ш. на своєму першому засіданні окрему статутову Комісію.

Тому, що дотеперішній статут РШ. виявив чимало організаційних недостач і неясностей і, щоб узгіднити з вимогами закону про товариства з 27. X. 1932, статутова комісія прийшла до висновку, що треба цілий статут перебудувати. Тимто й праці над цією зміною затяглися. Зміну переведену комісією приняла Президія Головної Управи Р. Ш.

Комісія задержала основну мету Товариства докладніше її прецезуючи, приняла ті самі „засоби діяння", доповнюючи їх у деяких місцях, залишила 3-ступневу організацію й одноцілість членства, але всетаки в цих і в інших постановах намітила виразні зміни.

Передусім комісія приняла постанову, що головне (центральне) Товариство Р. Ш. має бути реєстрованим товариством (щоб мало право творити відділи), а повітові осередки й місцеві відділи зможуть бути або а) реєстровані, або б) звичайні — залежно від обставин; про це має рішати передбачена у проекті статуту дирекція.

Тому, що в дотеперішньому статуті Р. Ш. не було ніяких постанов щодо шкіл і виховних заведень Р. Ш., не зважаючи на те, що Рідна Школа це виховне товариство й має на це свої установи (школи, бурси, захоронки, садки і т. п.) і, що ця недостача була нераз причиною спорів і непорозумінь, комісія вставила у проекті відповідні постанови.

Ступні організації будуть: 1) Головне Товариство, 2) Філії (на місце Повітових Союзів), 3) Кружки.

Крім дотеперішніх родів членів: звичайних і добродіїв, ввела комісія рід спомагаючих членів (правні тіла, що будуть платити 10-кратну вкладку, встановлену для звичайних членів).

Унормувала комісія спосіб приняття, викреслення й виключення та повновного приняття членів усіх родів.

Владою товариства має бути: 1) Загальний Зїзд, 2) Головна Управа з Президією, 3) Дирекція, 4) Контрольна Комісія, 5) Ревізійна Комісія тільки у випадку, колиб Загальний Зїзд відмовив Головній Управі абсолюторії), 6) Роземний Суд. Кожний з тих органів має спрецизовані права й обовязки, спосіб вибору, засідань і компетенцію.

Звичайний Загальний Зїзд має відбуватися кожного року найдальше в 4 місяці по закінченні адм. року товариства. Надзвичайний Загальний Зїзд має право скликати Головна Управа, а в деяких (точно означених випадках) може скликати Контрольна або Ревізійна Комісія. Мусить він теж відбутися на вимогу 1/4 філій чи 1/20 частини Кружків Р. Ш., розміщених у 10 ріжних повітах. Про провід на кожному з родів Зїзду і про спосіб рішень є докладні постанови. Учасниками Загального Зїзду з рішальним голосом булиб члени всіх виборних органів головного товариства, голови (чи відпоручники) філій, по 1 делеґатові за кожну школу Р. Ш. і представники Кружків Р. Ш. по 1 на 10 Кружків, вибирані на зборах філії. З голосом у дорадчому характері можуть бути на Загальнім Зїзді Р. Ш. члени-добродії і представники центральних українських установ, що їх запросить письменно Головна Управа.

Загальний Зїзд вибирає Головну Управу, що складається з голови і 18 членів та 6 заступників, контрольної комісії з 5 членів і 2 заст. і Роземного Суду з 5 членів і 2 заст. Всі виборні тіла на 3 роки, але з Головної Управи виступає кожного року вильосуваних 6 членів і 2 заст. Головна Управа десигнує 5 членів до Президії, куди голова належить з уряду. Компетенції між тими тілами розмежовані.

3-членна Дирекція (2 заст.) має бути виконним органом, іменованим і відкликуваним Головною Управою. Переглянувши всякі зразки статутів і дійсність по ріжних установах, комісія прийшла до переконання, що Дирекція мусить бути тільки службовицьким тілом, щоб не вносити ніяких сумнівів щодо відповідальности. Дирекція порішує свої справи на спільних засіданнях і відповідає за виконання рішень власних, Президії й Гол. Управи. Права й обовязки Дирекції точно у проекті окреслені.

Філії задержалиб менше-більше постанови попередних Повітових Союзів з добавкою, що вони мають право на власне майно. Філії малиб обовязок у деяких випадках опінювати кандидатів на членів та припинювати рішення Старшини і зборів Кружків. Проект передбачує Комісії і Секції, а спосіб їх творення, компетенція точно означені (те саме при Кружках). Введена теж Контрольна Комісія, про яку в давному статуті нема постанов.

Кружки творені за дозволом Дирекції будуть основним організаційним тілом Р. Ш. Проект зміни вводить нормуючі постанови на випадок можливих конфліктів, нормує хто має би кермувати Кружком у випадку відсутности Старшини, окреслює спосіб контролі і т. п. Обсяг діяння — дотеперішній.

Проект зміни статуту буде видрукований і розісланий усім Повітовим Союзам і Повітовим Кружкам Р. Ш. до заопініювання й висловлення своїх вимог.

Головна Управа Рідної Школи.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Дивімся і спостерігаймо!

Декому щастить виїхати на ціле літо у якусь гарну околицю і там відпочивати по своїй вподобі, а дехто може тільки на коротший час вирватись з міста, з яким вяже щоденне заняття, або обовязки господині.

Ніколи не треба пропускати нагоди вирватись бодай на день-два з міських мурів та виїхати десь „у світ“. Хай це буде недалека подорож до якихось знайомих на село, чи дальша мандрівка прогульковим потягом, з усього можемо винести гарні враження і скрізь можемо добре розважитись, якщо тільки робимо це вміло. Але тут відограє головну ролю одна засада: Подорожувати без великих клунків, які забирають звичайно всю увагу, обривають нам руки та псують гумор.

Друга засада для таких відпочинкових чи розривкових виїздів з міста це вміти дивитись навкруги себе і спостерігати своє оточення. Коли їдемо самі, то це очевидно не тяжка справа, бо вже наперед знаємо, що нас в даній місцевости цікавить, чи то скажім природа, чи побут, чи народні одяги, чи що інше. Коли мама везе на таку прогульку дітей, то повинна вже наперед їх до того підготувати і вияснити їм, на що варта звернути їм у подорожі увагу. Також вже підчас самої їзди непомітно і без галасу слід звертати діточу увагу на ті чи інші цікавіші явища.

Ті з нас, що мають можливість виїхати кудись далі і бодай на кілька днів, малиб використати свій час на те, щоб пізнати мало ще відомі і дальші околиці нашого краю. Скажім Волинь, Холмщину, Полісся. Там в першу чергу слід би звернути увагу на самих людей, ознайомитись з їх побутом, говіркою, інтересами. Хай це буде знайомство побіжне, неглибоке, але може й воно навіть мати дуже великі й корисні наслідки. Можуть такі навіть короткі наші заїзди лишати по собі память у місцевого населення, можуть у майбутньому придатись нам у ріжних непередбачених випадках.

Є ще одна річ, про яку ми у таких навіть коротких подорожах по рідному краю мусимо памятати, а саме збірання ріжної старовини. Хай це буде вишивка, чи якісь деревні вироби, чи плетінки, або тканини, чи навіть камінці, — все це може в розумних руках принести неабияку користь. Коли у нас тепер починає розвиватись ріжного рода промисл, — такі аматорські колекції можуть нераз зробити велику прислугу і подати неодну корисну ідею нашому оточенню. Словом, не сидім без потреби в літі у міських мурах, а виїзджаючи у ближчі чи дальші околиці, — їдьмо з широко відчиненими очима та загостреними змислами, щоб навіть і короткі хвилі відпочинку використати для себе і для загальної нам справи.

— Я.

Заки зужиєте свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Вістки з жіночого мистецького світу.

Як відомо, українські жінки мистці здобули значні осяги в образотворчому мистецтві — в малярстві, графіці та різьбі, а останніми часами і в архітектурі. Ці осяги нераз мали міжнародне значіння. Це мистецьке життя української жінки-мистця не є спорадичне, лиш постійне, тревале.

У цьому році можемо занотувати кілька таких виступів, де наша жінка-мистець виступила зі своєю творчістю, із своїми новими працями.

Найважнішим таким виступом є участь молодої нашої малярки Галини Мазепи на міжнародньому полі, на Виставі творчости студентського мистецтва у Неаполю. Цей виступ Г. Мазепи, що репрезентувала українську мистецьку молодь, випав більше як блискуче. Італійська мистецька критика, дуже вимагаюча і сувора, привітала нашу мисткиню просто ентузіястично, між иншим багато спільного в оцінці творчости Г. Мазепи читали ми і в українських оцінках.

Недавно показала нам свою творчість Іванна Нижник цілою низкою своїх праць, на виставі у Музею НТШ у Львові, про що у нас була осібна стаття.

Минулого місяця закінчилася рухома мистецька Вистава групи українських мистців „Спокій“ у Луцьку, Рівному та Кремянці. На виставі взяли участь чотири наші мисткині — Олена Кульчицька, Ольга Мариняк, Наталія Тищенко та Галина Кобайда, що разом виставили 26 творів. Олена Кульчицька і Ольга Мариняк це галичанки, а Наталія Тищенко і Галина Кобайда — волинянки. Творчість їх, не рахуючи знаменитої сеніорки Олени Кульчицької, стоїть також на поважному рівні і складалася на центральне місце у виставі.

Коли до цього додамо індивідуальну виставу Марії Дольницької у Празі, що так прихильно була принята чеською мистецькою критикою, то побачимо, що українська жінка-мистець в українській культурі та її репрезентації бере нічим незаступну участь. Твори М. Дольницької набув празький Промисловий Музей.

Великий вибір!
Ковдри — матераци, повні шлюбні виправи. Капи — фіранки, ПОДУШКИ з ПІРЯ
Цінники зараз і оплачені
Антін Петрушевський
(давніше Корольницька ч. 6).
тепер тільки **Львів, вул. Галицька ч. 20.** **Тел. 213-33.**
Ціни фабричні!

Зі світа.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОЇ ДІЯЧКИ.

На початку липня ц. р. вмерла визначна швайцарська діячка панна Маргарита Гоба, що і в міжнародньому жіночому русі брала живу участь. Панна Гоба була довголітнім і дуже активним членом Міжнародньої Жіночої Ліги Миру і Свободи. Довший час була вона секретаркою Ліги, а на останнім міжнароднім конгресі вибрали її віцепрезиденткою цієї організації.

Багато праці і часу присвятила панна Гоба і другій міжнародній організації, яку особливо любила, а саме: „Інтернаціональному Комітетові допомоги дітям“, що в часі голоду на Україні допомагав також і українській дітворі в Совітах.

Вже в старшому віці улаштувала панна Гоба для бідних безпомічних дітей захист, де змогла виказати всі свої незвичайні педагогічні здібности. В тому притулку виховувались діти з усіх кінців світа. Цей притулок був найулюбленішим ділом панни Гоби.

Була панна Гоба також редакторкою женевського мистецько - педагогічного журналу „Сьогодня“, а пізніше педагогічної частини жіночого журналу „Берна“.

Українки знають також панну Гоба з кількох міжнародніх жіночих конгресів, на яких панна Гоба все була дуже активною учасницею.

ФРАНЦУЗИ ШАНУЮТЬ СВОЇХ АРТИСТОК.

Визначна артистка театру „Комеді-Франсе“ п-і Сегон-Вебер через матеріяльну скруту змушена була продати свою бібліотеку. Серед гарної збірки був особливо дорогий артистці томик, розкішно переплетений, де був рукопис Франсуа Копе, та писані власною рукою композитора Масене ноти і малюнок Луї-Едуарда

Консерватор
безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.
Дістанете у всіх крамницях

Фурніє, що представляв Сару Бернар на сцені. З великим болем розлучалась артистка з цією дорогоцінністю. Знаючи це, закупив цей збірник п. Андре Дюма в імені Т-ва французьких поетів і тогож самого вечора артистка одержала дорогу їй річ назад у посідання.

СКОТЛАНД-ЯРД НЕ ХОЧЕ ЖІНОК ДЕТЕКТИВІВ.

В той час, як майже у всіх державах Европи вже заводять жіночу поліцію, славна на ввесь світ англійська детективна агенція Скотланд-Ярду поважно рішила видалити зі своєї служби всіх жінок. Як причину такого антифемінїстичного кроку подають вищі достойники те, що прославлений жіночий інстинкт часом замісць користи робить велику шкоду, жінки нібито не вміють змінювати свого зовнішнього вигляду (хоч часом власної жінки чоловік не пізнає по повороті від фризієра), а найголовніше, що жінки не вміють панувати над своїми нервами та занадто піддаються своїм почуванням. Були випадки, коли англійські детективні агентки висліджуючи злочинця закохувалися в ньому і потім були йому в його злочинах ще й помічними, розжалоблювались над гіркою долею жінок та дітей злочинця і виявляли їм свою тайну тощо. Отож вважає Скотланд-Ярд, що шкода часу і грошей на виховування жінок детективів, а тому зрікається їх співпраці.

140 КУФРІВ ДЖАЙНУРСЬКОЇ МАГАРАНІ.

Найбагатіша індійська княжна жінка магараджі Джайнуру приїхала до Льондону зі своїми двома синами і донечкою, а їх „подорожніх куфрів“ було не менш і не більш як 140, в яких сховані туалети та дорогоцінности магарані. Все це майно в день і в ночі стережуть індійські детективи, бо лише самі прикраси магарані мають ціну чверть міліона фунтів штерлінгів.

Практичні поради.

ПЛЕКАННЯ ВОЛОССЯ В ЛІТІ.

В літі все наше тіло дуже часто є вогке, чи то від купання чи просто спочене від горячі.

Тому може корисно буде саме тепер пригадати тим, що дбають про своє волосся, що довга вогкість для волосся є дуже шкідлива і може спричинитись, як у рослин, до підгниття корінців, а з тим і до випадування. Це випадування не виступає відразу, але звичайно аж десь в осени — ось чому мало коли відгадують правдиву причину цього лиха.

Щоб уникнути цієї прикрої недуги волосся, зовсім не треба відмовляти собі приємности довгих купелів із плаванням чи ховатись від сонця, щоб не спотитися. Вистачить тільки памятати про деякі зберігаючі заходи, а саме кожного разу як змочимо голову, чи то при плаванні чи з якоїнебудь іншої причини — треба якнайшвидше його висушити, чи то витираючи рушником чи обвіваючи його віялом, чи виставивши на легке сонце. Потім добре розчесати гребенем або щіткою, уважаючи, щоб волосся не липло до голови, або не злипалося смугами. У вечері добре втерти до шкіри спеціяльну рідину, що в ній є алькоголь. Таку рідину найліпше дати зробити собі в аптиці порадившись із лікарем-спеціялістом, або бодай із добрим фризієром.

ПЛЯМИ З ЖИВИЦІ.

Плями з живиці, як рівнож зі смоли, найліпше відперуться, коли спершу їх намастити мішаниною з масла, смальцю і нафти, а потім випрати в добре теплій воді, якщо це кольорові матеріяли, або в зовсім гарячій при річах білих.

Коли засмолиться темне вбрання або вовняне, то найліпше відразу витерти кусничком цитрини, а прасувати, як уже висохне.

Плями на полотні. Зварити фасолю без соли і натирати плями виваром, а ще ліпше в тому виварі, але зимному, намочити на якусь годину-дві, а потім заварити і випрати в оцтовій воді. Так пускають і плями досить вперті. Можна також намочити поплямлену річ у квасному молоці, а по кількох годинах відмочування переполоскати в гарячій воді, або так як і бавовняні речі напнути на баньочок та проливати гарячу струю води.

Плями на бавовняних матеріях. Напинаємо поплямлене місце над баньочком і поливаємо струєю гарячої води, або й гарячим молоком. Можна також плями покропити цитриновим соком, а потім переполоскати в зимній воді.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Несамовита статуя Клеопатри.

У Льондоні, над берегом ріки Темзи стоїть велитенський, староєгипетський обеліск (високенний камяний стовп), що зоветься „Голка Клеопатри". Цей памятник, свідок давно-минулих віків, мають тепер перенести на інше, більш почесне місце в столиці англійської імперії.

ВЕЛИТЕНЬ.

„Голка Клеопатри" важить триста тон, є тридять метрів завшишки, а її промір майже чотири метри.

Сьогоднішня техніка безсумніву легко виважеться зі завдання, перевезти цього камяного велитня на інше місце. Тимто й треба гадати, що тепер уже Клеопатра не буде „гніватися" та перепиняти в цьому ділі, так як це трапилося кільнадесять літ тому, тоді, як „Голку Клеопатри" перевозили з Єгипту до Англії. Було ж тоді чимало мороки, що на ніякому звичайному кораблі не можна було перевезти цього велитня, з уваги на його тягар. Мусіли порадити собі в інший спосіб.

„БАРАБАН" І „ОЛЬГА".

У висліді довгих нарад інжинієри вирішили збудувати для цього окремий корабель. Навкруги цього обеліска збудували могутній залізний циліндер, а на його горішній частині принютували три залізні приміщення для залоги. Цей дивний корабель назвали „Барабан Клеопатри". Далі винаняли сильний торговельний пароплав „Ольгу", що мав тягнути (голювати) по морю „Барабан Клеопатри". Олександрійські моряки (в Єгипті) не довіряли цій імпрезі та не ворожили їй успіху.

Забобонні людиська передбачували всякі перешкоди в часі подорожі, мовляв, тому, що Клеопатра буде мститися за те, що їй забрали памятник. (Цей обеліск збудували були в старину в честь Клеопатри). З того приводу нелегко було найти людей до залоги „корабля" — „Барабан Клеопатри".

ПОДОРОЖ.

Врешті покінчили підготову й „Ольга" та „Барабан Клеопатри" пустилися в дорогу. Вже після кільканацяти годин плавби счинилася на морі буря. Хвилі стали кидати „Барабаном" наче мячем.

Люди, що сиділи в будках на „Барабані", розхорувалися й домагалися, щоб їх у найближчій пристані звільнити. Тільки з важким зусиллям повезло капітанові Картерові заспокоїти їх при допомозі обіцянок подвоєння пайки руму та підвищити платню.

У ТЕМРЯВІ.

Та врешті й самого капітана став муляти якийсь неспокій. Зокрема йому здавалося, що внутрі „Барабана" зробилася десь діра. Він вирішив потайки перевірити це й уночі поліз до середини „Барабана". Він присвічував собі свічкою та поволі посувався вглиб. Враз він спіткнувся, впав і свічка погасла. Вісім годин блукав Картер у темряві, в кадовбі „Барабана" й не міг найти виходу.

Тимчасом між моряками розійшлася вістка, що капітан утопився. Коли оба кораблі причалили в Альжирі, залога розбіглася й треба було шукати нових людей.

САМОТУЖКИ.

Найгірша пригода дожидала оба кораблі в біскайському заливі. Нова буря перевернула сторчма „Барабан Клеопатри" та зірвала й затопила будки зі залогою. Тому, що це загрожувало й „Ользі", капітан вирішив перерізати линви, що лучили „Ольгу" з „Барабаном". Таким чином „Барабан" із „Голкою Клеопатри" покинули на морі без опіки.

За декілька днів корабель, що плив з Ґлесґо, стрінув „Барабан" на морі й притягнув після важких зусиль до одної еспанської пристані. Звідтіль перевезли його до Льондону.

—o—

ПРОКАЗА.

У світовій літературі багато оповідається про кохання, шляхотність... та злобу прокажених.

Постать прокаженого, що його тіло покрите ятріючими ранами, що мандрує по світі, що підносить руку, оберігаючи людей перед своєю жахливою недугою, є дуже часто темою переказів.

ПРОКАЖЕНИЙ АПТИКАР.

Жах і співчуття, що товаришать прокаженим у їхній життевій Голготі має свій початок у старовинних, східніх джерелах, зокрема в Біблії.

У статистиці европейських недуг, проказа грає дуже малу ролю й то вже довгі літа. Коли заводіється десь зі сходу якийсь випадок прокази, то його негайно відокремлюють та піддають доцільному лікуванні.

Ніякий прокажений не може покинути т. зв. „лепсарія" (лічниця для прокажених) поки його основно не вилікують.

Тому для Европи проказа — це просто тільки переказ.

Всетаки трапилося недавно в Парижі, що в одній аптиці працювала людина недужа на проказу.

Тією людиною був ще й утікач з карної кольонії, де відбував важку кару.

ГУЯНА

Історія аптикарського помічника-лаборанта дуже цікава й просто фантастична.

1913-го року присудили відомого паризького опришка Лео Буше (його прозивали „Лео варівт") на 10 літ примусових робіт у карній кольонії, у французькій Ґуяні. Цю кару одержав він за те, що зорганізував напад на лічницю, де приміщили були його товариша бандита, раненого підчас влому.

Лео Буше поводився в карній кольонії дуже чарно й зате став доглядачем і послугачем у лябораторії.

Коли після 10 літ Буше надіявся, що його звільнять, то помилився. Йому продовжили кару знову на 10 літ...

ВТІКАЧІ.

Це зробило з Лео Буше бунтаря. Туга за Парижем та за волею була в нього дуже велика.

Лео Буше вкупі з 10 товаришами зорганізував утечу. Він мав дещо заощаджених грошей і добре визнавався в гуянських умовинах. Він добре знав, що всіх тих, що пробували втікати з Гуяни здовж берегів, влада переловлювала.

Буше пустився в дорогу на потайки збудованому човні. 24 години боролися втікачі з хвилями й тільки завдяки добрій погоді врятували своє життя та причалили в Картаґені в Колюмбії.

Тут одержав Буше, завдяки своїй практиці та паперам, працю в міській лічниці.

ПОВОРОТ ДО ПАРИЖА.

Коли б Лео Буше вдоволився був працею в лічниці в Картаґені, був би може спокійно доживав там віку.

Та він захотів конче вернутися до батьківщини.

Він виробив собі паспорт на прізвище Альберт Лямберт і 1926-го р. вернувся до Парижа.

У Парижі Буше під прізвищем Лямберті вирішив жити чесно й обминав своїх давніх знайомих з паризького підземелля.

Швидко найшов працю в аптиці й заробляв 600—700 фр. місячно. Один аптикар, що в нього працював Буше 3 роки виставив йому дуже добре свідоцтво. Цей аптикар згодом не виходив з дива, що Буше був колись бандитом.

Одного дня запримітив Буше, що на його тілі робляться якісь переміни.

Шкіра в нього робилася грубою й твердою, змінила колір; руки й ноги покрилися ранами, а ніс дуже погрубів — Буше пізнав, що це проказа.

Тепер уже він не міг нігде працювати, ні показуватися між людьми.

ЛІКАР З РУЕН.

У тому часі пригадав собі Буше, що лікар з карної кольонії, живе тепер у Руені. Буше погадав собі, що цей лікар уміє собі радити з проказою та й не видасть його.

І справді цей лікар з Руен вилікував частинно недугу Буше, а властиво здержав її дальший розвиток.

Можна собі легко уявити, що було б сталося, коли б Буше в пору не пізнав своєї недуги.

Проказа це дуже зарazлива недуга. Вистане стиснути руку прокаженого, або доторкнутися його, щоб заразитися. Небезпека настільки грізна, що між зараженням і обявами недуги може минути багато часу.

БЕЗРОБІТНИЙ.

Недуга дуже перемінила вигляд Буше, що був колись гарним і поставним мужчиною. Підчас лікування Буше жив у відокремленні, а згодом, коли вже вилікувався, жив зі своєю товаришкою з 22 фр. денної допомоги для безробітних.

По літах, всетаки довідалися ким є Буше. Підчас одної облави, поліція одержала від товаришів Буше відомість, що Лямберт, це Буше, та що це втікач з карної кольонії.

Буше арештували в хвилині, коли він відбирав свою грошеву допомогу. Йому тепер 52 роки.

Його обвинувачують за крадіж військового паспорту, та за те, що він живе під фальшивим прізвищем, як втікач з Ґуяни.

Йому грозить тепер знову жахлива кара, досмертна вязниця Сен-Люї.

Одначе париська преса боронить Буше. Вона звертає увагу, що не треба бути безоглядним супроти Буше, бо ж він тепер уже поправився й бажає чесно жити.

—o—

ІСТОРІЯ В АНЕҐДОТАХ.

Коли німецького короля Фридерика II. повідомили, що хтось там зле про нього говорить, король запитав чи той хтось має 100 тисяч війська.

— Ні, не має — відповіли поплечники.

— Коли мав би, то виповів би я йому війну, а так мушу йому простити.

*

Один лицар-гульвіса сказав до цісаря Леопольда:

— Я три обіти зложив

На те цісар:

— Ви певно зложили й четвертий, що ніодного з них не будете додержувати.

*

Французький посол у Венеції заінтерпелював колись Дожу, чому Венеція зложила ґратуляції Франції з приводу перемоги над Еспанією, та рівночасно Еспанії зложила вислови співчуття з приводу невдачі.

Тоді Дожа:

— Ми робимо так, як каже св. Письмо: Тішся з веселими, а плач із плачучими.

*

Весельчак англійського короля Якова I. образив якогось вельможу; цей загрозив йому смертю. Тоді весельчак пожалувався королеві та король сказав:

— Якщо він забе тебе, то я велю його на другий день повісити

—o—

ВЕСЕЛЕ.

НЕ ПРОДАСТЬ — ДАРОМ ДАСТЬ

— Я читала, що абісинці продають своїх жінок. Чи ти мене також продаш?

— Ніколи, серденько, я тебе радше подарую.

ЗЛОВИВСЯ.

— Я беру тільки готівку, навіть від рідного брата не приймаю векслів.

— Очевидно, ти знаєш свою рідню найкраще.

МОДНЕ ПОДРУЖЖЯ.

Він: Якби ти вміла варити, то ми заощадили б чимало грошей.

Вона: А якби ти вмів щадити, то ми могли б собі кухарку найняти

БУЙНЕ ВОЛОССЯ.

— Все находжу в юшці волосся вашої кухарки. Пане обер, чи вона не звертає на те уваги?

— Але-ж де там, вона має таке буйне волосся!...

ДАРЕМНЕ ПИТАННЯ

— Панно Ірко, якщо вас поцілую, покличете свою маму?

— Маму? Хіба ви її також хочете цілувати?

ПОДРУЖНЯ ЛЮБОВ.

— Прошу ввічливо зайти до середини, ласкава пані! — запрошував кіновий портієр молоду паню до кіна. — Саме йде „Подружня любов".

— Ах, я не маю навіть двох годин часу.

— Вистане, ласкава пані, вона й так довше не триває.

ЗА ОКЕАНОМ.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ У СТЕМФОРДІ.

Прекрасна погода стягнула надсподіване число публики на свято закінчення шкільного року у Стемфорді 15. червня.

В 9-ій годині відправив епископ Богачевський Архієрейську Службу Божу в гімнастичній салі. Навязуючи свою проповідь до св. Евангелія, звернувся Владика до тих питомців, що покінчили вищу школу; щоб понесли у світ і в своє дальше життя ті ідеали католицького виховання, які впоювано в питомців за ввесь час їх студій у першій Українській Вищій Школі в Америці.

Відтак після короткої перерви відбувся питомчий концерт. Першу прощальну промову виголосив до своїх питомців о. ректор Процько. По англійськи промовляв до відходячих учнів о. Феридлі, Чина Святого Духа. Оба бесідники звернули увагу на загрозу для релігійного життя, яка поширилась за останні роки також в Америці.

Після відповідних деклямацій промовляли ученик Цупер (по українськи) і ученик Дудяк (по англійськи). Оба підчеркнули у своїх промовах обставину, що Українська Вища Школа закінчила четвертий рік свого істнування, та що вважають це собі за честь промовляти від імени своїх товаришів та висловити з цієї нагоди епископові свою глибоку безконечну вдячність за те, що мали вони змогу учитись у заведенні, яким гордиться і дорожить український нарід в Америці.

Другою замітною точкою концерту була роздача епископом дипльомів вісьмом українцям та сімом айришам. Грімкими оплесками супроводжали родичі й святочна публика цей торжественний акт основника Вищої Школи. Свято закінчилось відспіванням національних гимнів, українського й американського.

Після концерту родичі й гості були запрошені на спільний обід разом з учениками, що одержали дипльоми. Аж над вечір розійшлися гості і питомці роспрощались із своїми вчителями і школою.

УСПІШНИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ“ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Минулого місяця відбувся в Шіцен Парку у Филядельфії Український Католицький День. Передполуднем відправили Службу Божу о. Павло Процько й о. Дмитро Ґресько. Дуже гарну патріотичну проповідь виголосив епископ Константин Богачевський. Співали хори з Філядельфії і Френкфорду під проводом п. Василя Коцюбинського.

Небо було захмарене, але дощу не було цілий день, і народу прибувало щораз більше, щоб відітхнути на свіжому повітрі й зустрінутись із знайомими з подальших сторін Філядельфії.

Прибуток з Українського Дня призначений на Українську Вищу Школу у Стемфорді.

Комітет передав на другий день в канцелярії Консисторії, після заплачення всіх видатків, чистого прибутку 928.66 дол.

Бувший міський лікар у Скалі, н./Збр.
Др. О. Шапіра
вернув по кількамісячнім перебуванні у Відні **до Чорткова**
і ординує при **вул. Колійовій 2.**
3—3

Кріваві бешкети у Сокалі.

Вчора подали ми коротку новинку про події у Сокалі на підставі перших наших звісток. Тут подаємо вірогостойний опис звісток. Тут подемо вірогостойний широкий опис тих жалюгідних подій. — **Редакція.**

З приводу кривавих подій в Сокалі 12. липня 1937 р. перевірив я 18. і 19. липня ц. р. фактичний хід тих подій на місці і на підставі оповідання наочних свідків подаю їх опис до прилюдного відома:

Події в дні 12. липня ц. р. діляться на дві частини — передполудневі, в часі щорічного свята празника св. Апостолів Петра і Павла в місцевій парохіяльній церкві і пополудневі — по закінченні свята. Раніші події викликали невідповідальні особи з кругів української сільської молоді напастям і фізичними побоями односільчан за те, що вони в часі торжественного богослуження в церкві — їздили на каруселі. Коли ті бійки почали множитися, вмішалася поліція і почала арештувати виновників. Серед того прийшло до тручань з поліцією, дітвацьких спроб відбивати арештованих і т. д. Повстала паніка і тисячні маси народу, які залягли площу „Згоди“, вул. Ожешкової і велику площу від Ринку аж до церкви св. Петра і Павла, в переполосі перевернули по дорозі метушні й утечі кілька страганів — українських, польських і жидівських. Головно на цій площі були розложені страгани купців, в тім також торговців девоціоналіями. Енергічному виступові визначного члена церковного брацтва п. М. Лонжевича, який успокоїв втікаючих та який був свідком того, як втікаюча товпа перевернула страган п. Гусарської, треба завдячити, що перед головним місцем постою страганів від памятника і вулиці Пілсудського по церкву, спинився розгін юрби і вся решта страганів вирятувалась від зруйнування. Вся ця метушня, що тривала яку годину, закінчилась коло год. 3-ої попол. і настав повний спокій. Закінчилась відправа в церкві і процесії та нарід почав в спокою розіздитися домів.

МАСАКРА УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН

Щойно в дві години потім, бо коло год. 5-ої попол., почалися рівночасно на згаданій великій площі, як також на виїздових вулицях з міста криваві побої і напасти на ті рештки українського населення сіл, головно парубків в народніх одягах чи вишиваних сорочках, які ще не вспіли полагодити своїх орудок і виїхати з міста. Той справжній погром зробили зорганізовані наборзі найнижчі верстви місцевого неукраїнського населення, як фякерники, цегольняні робітники і т. п., які озброєні в ножі, коли і цегли — кинулися на наших селян. Кільканадесять наших молодих людей віднесло тяжкі і легші рани. Цікаво, що арештовано — побитих!

Найбільше подвизався м. ін. фякерник Юзеф Душка, якого в три дні пізніше заштилетували вночі невідомі винуватці коло моста над Бугом, в часі, коли перевозив людців до залізничого двірця. Тіло вбитого пролежало цілу ніч, перед похороном у римо-католицькім костелі серед повені квітів, а похорон став великою маніфестацією польського громадянства Сокальщини.

Побіч Душки найбільше лютував при пополудневій кривавій масакрі Юзеф Пітак, який в присутности поважного громадянина Созонта Грондзеля з Конотіп важко зневажив магістра Степана Проця з Конотіп, а цеглою важко зранив Василя Кокотина з Ульвівка; скривавленого Кокотина заарештувала поліція,а напасник Пітак досі на волі. Цей останній факт поданий до відома суду (до ч. VIII. к. п. с. 711/37). Цей тип, якого легко було розпізнати по більмі на оці, біля памятника Пілсудського, на очах численних свідків колов ножем стрічних парубків в народніх ношах чи вишиваних сорочках. Фелікс і Броніслав Свеціцкі прокололи на очах численних свідків господаря з Ільковичі, а коли він скривавлений упав на землю, з криком „Добже достал, ходзьми далей“, пігнали дальше воювати. Шамборського Василя з Лучиць, який перед напасниками втікав в сторону поліціянтів, щоби найти в них охорону, допали напасники і важко його побили по голові, так, що скривавлений впав на землю. Н. Новосада з Горбкова, який скрився перед напасниками під нову будівлю, робітники, працюючі на будові, обкидали камінням і вказали напасникам, де він заховався, а ті витягли його з криївки і колами важко побили. Подано мені також дальші назвиська: Володислава Лаха та Казіміра Романовського, Яна Шупінського, Н. Карпа, листоноша Карчевського, Фінанса Тота, жида Зендера від автобусів, Олексу Решетила і інших, а щодо Йосифа Душки, наведено факт, що він навіть перед самою церквою звалив на залізні

ІНЖ. КРОХМАЛЮК.

Ґільельмо Маркoні.

З приводу смерти великого винахідника.

Відомий піонір радіотехніки минулого століття сенатор Ґ. Марконі не живе. У фахових кругах було відомо, що Ґ. Марконі тяжко нездужає. Тимто пояснювали теж його неприсутність на „Світовім Короткохвилевім Конґресі“ лікарів та інжинірів-електротехніків, що відбувся у Відні кілька днів тому (12. VII.—18. VII.). Ширшому загалові є відомий сенатор Марконі, як один з піонірів радіотехніки, що своїми переломовими винаходами довів цю ділянку науки до рівеня, на якому вона нині находиться.

Ґільельмо Марконі народився 25. квітня 1874 р. в Ґріффоне коло Больонії. Вже від молодих літ цікавився Марконі електротехнічними проблемами. З дому заможний (син італійського сенатора) мав можливість робити приватні досліди. Крім цього скористав він багато від свого професора фізики, відомого італійського вченого Ріджі.

З кінцем девятьнацятого століття багато вчених займалося витворюванням та прослідживанням електромагнетичних хвиль при помочі т. зв. резонатора Герца; однак ніхто з них не старався пристосувати цей переломовий винахід у практиці.

І саме заслуга Марконія лежить в тому, що він використав усі осяги тодішньої радіотехніки та перший збудував висильний апарат до бездротної телеграфії. У 1896 р. при помочі висильного апарату, що його винайшов німецький професор Бранлі почав Марконі робити досліди над висиланням знаків Морза на дальшу віддаль. Рівночасно пристосував він при висильнім апараті вперше антену, що її винайшов учений Попов, через що збільшив сильно засяг своєї стації. Щоби могти використати практично свій винахід, Марконі звернувся до Пріса, директора англійських почт і телеграфів. Пріс цікавився вже від довшого часу тою проблемою. Він старався вже тоді заступити телеграфічні підморські каблі, які через невідповідний тодішній матеріял часто рвалися — бездротною телеграфією. Винахід Марконія прийшов йому в саму пору. Він запросив Марконія до Англії, де спільно почали переводити досліди. У 1897 році відбулися між побережжям Валії та островом Флетгольм перші успішні спроби телеграфування без дроту, що прославили імя Марконія на всьому світі.

Дослідами Марконія зацікавилися німецькі вчені. Слябі, проф. політехніки в Шарльотенбургу, уліпшив значно першу апаратуру Марконія та звернувся до фірми АЕҐ, яка зацікавилася практичним пристосуванням того винаходу. Незалежно від дослідів професора Слябі, другий німецький вчений проф. Бравн придумав деякі зміни у висильній апаратурі, що стали опісля підставою модерної радіотелеграфії. Коли професор Бравн віддав свій винахід до використання німецькій фірмі „Сіменс і Гальске“, обі фірми, себто АЕҐ та „Сіменс і Гальске“ почали суперничити. В міжчасі розвивалось підприємство Марконія в Англії якнайкраще. Бездротну телеграфію почали пристосовувати в англійській маринарці з якнайліпшими успіхами. Сильний розвиток „Товариства Марконія“ примусив обі німецькі названі фірми перестати ворогувати і тоді для використання спільних патентів повстало нове німецьке Т-во „Телефункен“, що по нинішній день є одним із світових радієвих підприємств.

Марконі має велику силу патентів, зокрема в ділянці бездротної телеграфії. З найважніших — це патент на електронову лямпу, що його одержав в 1905. році в Німеччині. В 1909. році дістав Марконі за свої винаходи разом з проф. Бравном нагороду Нобля. Італійський король вдячний свому великому землякові надав йому шляхотський титул маркіза.

В останніх літах сенатор Марконі цікавився проблемою ультракоротких хвиль. Досліди перепроваджував у своїй приватній лябораторії як теж на власному кораблі „Електра“, спеціяльно побудованім для тієї цілі.

Зі смертю Марконія втратило людство одного з передових умів, що не тільки на теоретичному, але і на практичному полі причинився у великій мірі до розвитку радіотехніки та допровадив її до того стану, в якому вона тепер находиться.

нальні штахети і на них важко побив якогось чоловіка в народній ноші. З фіри, яка виїжджала з міста, стягнули на вул. Пілсудського нашого парубка і на очах батька і рідні тяжко його побили. Нашого купця Крохмалюка і його крам на страгані ледви оборонили два його знайомі полякн, які почали стріляти з револьвера. (Доказ свідки: Н. Лоякевич з Сокаля, Созон Грондзін і м-р Стефан Проць з Конотіп, Петро Литвенюк і Володимир Марценюк з Бобятина, Іван Стасюк зі Стенятина, Василь Шамборовський з Лучиць, Марія Федашко і Анна Слободюк з Конотіп, Яків Когут і Іван Когут з Ульвівка, Мирон Полішко, Юлія Книш, Ярослав Гриньків, Володимир Свидницький, Петро Стефанишин, Славко Гриньків, Михайло Полохайло, купець Крохмалюк, м-р Юліян Ліськевич, — всі зі Сокаля, Анастазія Ілечко з Боратина, Марія Наконечна і Юля Наконечна з Маджарок і Василь Шусій і Славко Олекса з Боратина).

АРЕШТУВАННЯ.

Арештовані: Куницький Василь, Петро Щудло, Володимир Слободюк, Гриць Багнюк, Петро Сtемпковський, Мирослав Буковський, Мирон Гуменчук, Гриць Пянило, Семен Палюшинський, Іван Хитрень, Василь Кокотень, Дмитро Левицький і Гриць Капусняк — здебільша поранені нападниками. Між арештованими нема досі ні одного з пополудневих напасників. Частина поранених мусіла бути перевезена до шпиталя, а велика частина лікується по селах.

Я подав наймаркантніші факти та маю до розпорядження ще дальші факти з іменами і назвиськами осіб. При тім зазначую, що в кругах напасників в часі пополудневих подій лунав клич відплати комунізуючих елементів за минулорічні події у Варяжі за побиття учасників походу з Поляники до Варяжа, що його уладив був „людовий фронт" та який напав на церковну процесію у Варяжі, і за події в Тартакові, де потерпіли страгани згаданих елементів. Додаю для вияснення, що зправила жиди на час відпустів установлюють продавцями при своїх страганах ріжну бідноту з християнських кругів за деяким удiлом у зисках так, що переважна частина страганів, хоч мають продавців християн, в дійсности є жидівськими страганами. Вкінці ще зазначити мушу, що в останніх днях м-р Небожук зі Сокаля дістав два аноніми з погрозами під адресою української інтеліґенції і під власною адресою.

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

До тих усіх подій заняло становище зорганізовано українське громадянство Сокальщини без ріжниці на партійні переконання на довірочних зборах в дні 19. липня 1937 р., під проводом о. декана Стефана Ничая. Зібрані прийняли такі резолюції:

„Представники українського зорганізованого громадянства, зібрані в Сокалі в дні 19. липня 1937 р., розглянувши жалюгідні події, що трапилися в дні празника св. Ап. Петра і Павла 12. липня 1937 р. в Сокалі:

1. стверджують, що передполудневі події обмежились тільки до незначних сутичок між українською молоддю з приводу профанування Богослуження їздою на каруселі в часі відправи, а перевернення кількох українських, польських і жидівських страганів було наслідком паніки, яка вибухла через арештування, — зате пополудневі події викликали комунізуючі, головно місцеві [illegible] елементи, які щойно в дві години по ранішніх подіях побивали до крови і кололи ножами безборонних українців, передовсім в народніх строях, що ще не вспіли відійти з міста;

2. стверджують, що при пополудневих подіях арештовано майже виключно тільки побитих, зате ні один з напасників-ножівників не находиться в арешті;

3. висказують негодування під адресою невідповідальних одиниць через викликання ранішніх сутичок, а обурення спричинникам пополудневої крівавої масакри;

4. для добра української справи взивають загал українського населення в місті і повіті заховати рівновагу духа і не датися спровокувати до якихнебудь одиничних, чи збірних виступів проти спричинників повищих подій;

5. домагаються перевести строге слідство і потягнути до відповідальности також спричинників пополудневих крівавих подій"

Львів, дня 20. липня 1937 р.

Посол д-р Роман Перфецький.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

вул. Вагова ч. 7 і 9 та ii Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 104—?

Маніфестаційне засідання сойму.

У вівторок 20. ц. м. відбулася надзвичайна сесія сойму у справі самовільного перенесення тлінних останків марш. Пілсудського краківським митроп. Сапігою. На засідання прийшли всі члени уряду і марш. Сьмигли-Ридз. Засідання відкрив марш. Цар. З черги виголосив довшу промову віцемарш. Шецель. Ствердив, що акт самоволі митр. Сапіги є його індивідуальним вчинком і обтяжує тільки його. Підкреслив, що треба змінити відповідні закони для належної забезпеки прав родини до гробу близьких осіб. Заявив, що митр. Сапіга не дав сатисфакції родині марш. Пілсудського й ображеним почуванням польського народу. Одначе тому, що офіційний комунікат з 15. ц. м. стверджує, що президент Польщі приняв до відома лист митр. Сапіги, а уряд уважає вавельський конфлікт зліквідованим, віцемарш. Шецель відкликав законопроєкт у справі повновластей для президента до видавання декретів у звязку з самовільним перенесенням домовини марш. Пілсудського. Після того марш. Цар замкнув засідання сойму. Сенату взагалі не скликуватимуть в цій справі.

НОВА НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ І СЕНАТУ.

ВАРШАВА, 21. 7. П. А. Т. Директор правного бюра у президії ради міністрів В. Пачоський доручив нині маршалкам сойму і сенату два рішення президента: про замкнення надзвичайної сесії сойму і сенату, скликаної з днем 17. ц. м. у вавельській справі і відкриття нової надзвичайної сесії сойму та сенату з днем 21. ц. м. у справі Горішнього Шлеська. Темою нарад будуть такі законопроєкти: розтягнення на простір окружного суду в Катовицях постанов закону про урядову мову судів, прокуратур та нотарів, про скасування фідеікомісу кн. Пщинського, розтягнення на Горішний Шлеськ закону про рільну реформу і розпорядку президента з 25. жовтня 1933. р. про перебрання на власність держави деяких ґрунтів за деякі грошеві належитости.

Марш. Цар скликав уже засідання сойму на пятницю 23. ц. м. год. 11 рано

—o—

Сензаційні арештування і транспорти літаками.

НА СЛІДІ ЗМОВНИКІВ НА ЖИТТЯ ПОЛК. КОЦА.

Слідство у справі замаху на полк. Коца посувається швидко наперед. У середу слідча комісія приїхала ще раз до Сьвідрів Малих і переслухала низку осіб, які мешкають недалеко віллі полк. Коца. Здогадуються, що атентатчик приїхав до Сьвідрів Малих не самоходом, але поїздом. За цією гіпотезою промовляє найновіший розклад їзди поїздів на шляху Варшава—Отвоцьк.

У Варшаві і на провінції влада переводить далі ревізії й арештування. Арештованих на провінції відвозять літаками до Варшави. Зібраний матеріял потверджує здогад, що атентатчик мав спільників. Дотепер удалося вже устійнити прізвище атентатчика, його звання, середовище, з якого походив і де перебував.

По переведеній секції тіло атентатчика поховали на терені громади Фаленіца. Тіло замаховця було подіравлене відломками бомби, що відірвала праву руку й одну ногу нижче коліна. Ціла ліва рука і груди змасакровані. Тому, що залишилося два пальці зроблено дактильоскопійні відтиски. З голови залишилася ледви частина чола і потилиці зі скірою і волоссям. Лице таке змасакроване, що взагалі його не можна було пізнати. Маринарка розлетілася зовсім. Сорочка теж зовсім подерта, зате спідні цілі. Недалеко найшли теж цілий капелюх. Знайдено теж військову книжечку. Замаховець це 29-літній мужчина, середнього росту, темний шатен. Був елеґантно одітий і мав нові черевики.

—o—

Легке відпруження між Японією і Китаєм.

ТОКІЮ, 21. 7. П. А. Т. **Нині в год. 11-ій штаби китайських та японських військ підписали в Пекіні перемиря. 37-ма китайська дивізія відступає зпід Люку-Чіяо, Папао-Шану і Пекіну. Її заступає корпус „охорони миру". Евакуацію контролює мішана китайсько-японська комісія.**

НАНКІН, 21. 7. П. А. Т. **Нині відбулося засідання центральної ради куомітанґу при участи марш. Чанкайшека. Міністри закордонних справ і війни склали звіт про положення. Про наради не оголошено ніякого комунікату.**

—o—

Італія в жалобі після смерти Марконія.

КОНДОЛЕНЦІЇ ДОСТОЙНИКІВ.

Вчора в год. 8.30 рано, Мусоліні в товаристві секретаря королівської академії, відвідав дім Марконія і віддав останній поклін великому винахідникові і в імені уряду висловив співчуття п-ні Марконі.

Перед тимчасовим катафальком Марконія проходить безперервний похід державних і церковних достойників, представників дипльоматичного корпусу, членів академії і т. п. Вони записуються до кондол. книги, започаткованої підписом Мусолінія. Рівночасно з усіх сторін світа напливають кондоленційні телеграми, яких вчора вполудне було понад 4.000, м. ін. від Гітлера, Шушніґа, ген. Франко і т. д.

СПІВЧУТТЯ ПАПИ.

В 10. год. рано кард. Пачеллі поїхав до Кастель Ґандольфо, щоб поінформувати папу про смерть Марконія. Папа приняв вістку про смерть Марконія з великим зворушенням, бо любив його і ще минулої суботи приняв його на довшій особистій авдієнції. Бажанням папи є, щоб одна з вулиць Ватикану мала імя славного винахідника.

ПЕРЕД ПОХОРОНАМИ.

Коли вістка про смерть Марконія розійшлась по Римі, на всіх державних будівлях появилися державні прапори спущені до половини щоглі, а на приватних домах появились жалібні прапори й портрети Марконія в чорних прикрасах. В год. 12.30 перенесли тіло Марконія до палати Фарнесіна, де міститься королівська академія. Почесну сторожу коло тіла Марконія творять через цілу добу члени академії.

В середу вполудне тіло перенесуть до церкви св. Марка, на Венецькій площі й тут лежатиме воно три дні, звідсіля перевезуть його до Больонії, щоб поховати в родинному гробівці. Похорон відбудеться на державний кошт

Бої між червоною армією і ҐПУ

НА ВУЛИЦЯХ ВЛАДИВОСТОКУ.

Агенція Кукутсу інформує про поважні заворушення у Владивостоці, у звязку з недавною чисткою. Дійшло до боїв між червоноармейцями далекосхідної армії та агентами ҐПУ. В одній бійці згинуло 13-ох вояків, у другій 31.

ІЛЮМІНАЦІЯ ЯПОНСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

Совітська влада щораз то більше змінює нагляд над японськими консулярними станицями на Далекому Сході і робить їм усякі перешкоди в праці. Головно дається це завважити в Благовіщенську, що положений над Амуром.

Совітська влада арештувала урядовця манджурського консуляту і досі його не звільнила, хоча японці протестували. Недавно поставили большевики довкола японського й манджурського консуляту у Благовіщенську кілька 6-метрових стовпів з електричними лямпами по 1000 свічок; подвір'я й мешкання в будинках освітлені вночі, як у білий день. Японська преса називає це „світляною тортурою“. Консуляти постійно окружені кордоном агентів ҐПУ.

—o—

Великий Театр	Вже дня 24. і 25. липня ц. р. в год. 8. веч. виступить гостинно „Варшавський Цирулик“ у вликій ревії: „ФРОНТОМ ДО РАДОСТИ“.	Великий Театр

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехования літом.

— **Прогульку на Білу Гору в Підлиссі** уладжують дня 1. серпня ц. р. чит. „Просвіти“ і руханкове Т-во „Сокіл“ IV. на Личакові. Оплата за переїзд залізницею (туди й назад) 2 зол. (75 проц. знижки) від особи. Негайні зголошення до дня 26. ц. м. (включно) разом з оплатою кожного дня від 18—19 в домівці читальні при вул. Крупярській ч. 15

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елеганї“ терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елеганї“ люкс, в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

— **День Українського Моря.** Табор „Орлів“ що примістився в гарній околиці над долішньою Лімницею на Соколі б. Галича, уладжує в неділю 25. ц. м. в год. 14. (2. попол.) з нагоди „Дня Українського Моря“ великий фестин. На ріжноманітну програму цієї імпрези складаються між ін. змагання на суші і воді, народні пісні і танки та багато інших несподіванок. Правдивою атракцією буде інсценізація козацької думи „На синьому морі“ (здобування турецької галери). На фестині буде приграває дута орхестра. Буфет на місці. Доїзд залізницею: Галич (віддаль від табору 8 км.); Боднарів (шлях Стрий—Станиславів — 15 км.). На згаданих стаціях можна винаняти фіри. У таборі можна буде вислухати Сл. Божої в год. 9. рано. На випадок непогоди імпреза ця відбудеться 1. серпня ц. р. Гостям раді!

— **Справа з вінцями.** Недавно „Станиславівські Вісти“, а за ними й інші українські часописи подали вістку, що хтось поздіймав з могил полеглих коло 400 вінців, що їх зложили на Зелені Свята. Тепер появилося в останньому числі „Стан. Вістей“ таке вияснення виділу філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Станиславові: „Вінці лежали два тижні по Зелених Святах на гробах Героїв на станиславівському цвинтарі, дощ і вітер знищив їх зовсім двома наворотами. Тому їх на доручення ради Т-ва зібрано з могил, спалено, а гроби упорядковано і засаджено цвіти. Отже не було тут ніякого нарочного ні тим менше провокаційного усунення вінців.“

— **Хто виграв на льотерії.** У вівторок 20. ц. м. впали такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 121890. 10.000 зол. на ч. 67473, 127347. — 5,000 зол. на число 79811. — 2.000 зол. на числа: 14378 38387 87175 99832 168537 174055. 1.000 зол. на ч. 25382 121758 180401. 500 зол. на ч. 11680 64588 120138 121720 134697 155859 162025 400 зол. на ч. 6418 25466 142860 158406 17380 182693. По перерві: 20,000 зол. на ч. 174524. 5,000 зол. на ч. 103362 178129. 2.000 зол. на ч. 25536 69447. 1.000 зол. на ч. 62118 56027 74963 166913.

— **Самогубство у скарбовім уряді.** В середу пополудні кинувся з вікна II. поверху скарбового уряду при вул. Рутовського ч. 13 60-літній Гедалє Грубер, власник ресторану при вул. Зеленій ч. 4. В тяжкому стані відвезли його до шпиталю. Грубер прийшов до скарбового уряду інтервенювати у справі відложення екзекуції за податки. Тимчасом виявилося, що він не залягає з податками. Тому причина самогубства невідома.

— **Львівська хроніка.** — Невідомі злодії вкрали з помешкання Мальвіни Рошет при вул. Голуха ч. 18 чотири дорогі перські дивани. Здогадуються, що злодії дістались до помешкання при допомозі підібраного ключа. — З помешкання Ст. Журавської при вул. Святохрестській злодій вкрали три футра. — На Стрийськім цвинтарі невідома жінка підкинула дволітню дитину. — До каналу на Погулянці впав пяний К. Глембоцький, якого перевезли у важкому стані до шпиталю.

— **Втопився на очах односельчан.** У вівторок пополудні 22-літній Іван Курта зі Солонки пігнав худобу з пасовиська до потока і почав її мити. Нагло на очах кількох мешканців Курта впав до води. Ніхто з них не рушився йому помагати сподіючися, що він незадовго встане. Щойно по кількох хвилинах прийшли йому з допомогою, але Курта вже не жив. Слідство виявило, що Курта був епілептиком. Підчас чищення коров дістав напад і втонув.

— **Застрілив невірну жінку та її любка.** В лісі коло Мендзиборова комендант поліції Кароль Диск застрілив свою жінку Владиславу, учительку з Жирардова, яку приловив на стрічі з поліцаєм Романовським з Жирардова. Її любка теж застрілив. Опісля пішов на станицю поліції в Жирардові, віддав зброю та оповів про все. Вбивника арештували. Тіла вбитих відвезли до Жирардова.

— **Краєва хроніка.** В Олешичах Старих пов. Любачів Степан Макарець зі сином Дмитром знайшли гранату з часів війни. Коваль Дмитро Макарець рішив використати гранату у свому ремеслі і тому зложив її до печі. Нагло граната вибухла і важко зранила батька і сина. Ранених відвезли до шпиталю. — В селі Винограді Катерина Волінська підпалила свою стодолу зі збіжжам, що згоріла до тла. Завдяки енергійній акції пожежної сторожі вдалося врятувати від пожежі сусідні будинки. Виявилося, що Волінська підпалила стодолу з пімсти, що коморник записав в неї збіжжа за довги, що їх вона затягнула у свого зятя. Поліція Долінську арештувала. — Підчас ремонту електричного кабля в Теслі Голинськім дріт відірвався та упав на землю. Саме тоді переходив робітник Петро Шинкар з Кропивника, хопив рукою за дріт і негайно згинув. — В костелі оо. Єзуїтів у Коломиї невідомий злодій відірвав від вівтаря дві скарбонки з дрібними грошевими датками і втік.

— **Кельнери програли страйк.** По довгих нарадах вночі з вівтірка на середу париські кельнери підписали збірний договір у готелярськім промислі. Згідно з договором час праці поділено аж до дня 1. листопада на 6 днів. Службовики, які приступлять до праці по страйку, будуть приняті до праці. Одначе з уваги на інциденти підчас страйку працедавці застерегли собі вільну руку у принятті до служби.

— **Марш до Нірнбергу.** З східної Німеччини вибралося 60 молодих гітлерівців пішки на партійний конгрес до Нірнбергу з прапором східної округи „Гітлерюгенд“. Молоді гітлерівці перейдуть пішки 768 км. Це перший відділ молоді, що вирушив уже в дорогу. В найближчих днях вирушить до Нірнбергу молодь з інших 25-ох округ Німеччини. Молоді гітлерівці машерують пересічно по 22.7 км. денно.

---

†

Дора, Дарія Глинянська
б. учениця гімназії У. П. Т.
донька Адольфа і Олени з Хромовських
померла у Львові, дня 19-го липня 1937, у 22 році життя.
В. Й. П.

Громадський суд в справі „Голосу Нації“.

Свого часу багато шуму наробив спір у гуртку одиниць, які видають і редагують „Голос Нації“. Тому, що цією справою цікавиться чимало людей, подаємо за „Гол. Нації“ самомовний вислід гром. суду:

Громадський Суд у складі: Д-ра Григорія Стецюка, д-ра Юліяна Кордюка і інж. Ілярія Ольхового розглянув спір між пп. інж. Осипом Бойдуником і Богданом Кравцевим з одної сторони та Жигмонтом Процишином з другої сторони і устійнив та вирішив, що слідує:

1) Ініціятором часопису „Голос Нації“ був інж. Осип Бойдуник, власниками часопису були інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців, а формальним видавцем був Жигмонт Процишин.

2) Всі три панове працювали в редакції часопису разом і за працю одержували винагороду.

3) Матеріяльну відповідальність за часопис несли тільки інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців, але моральну відповідальність несли оба названі панове нарівні із Жигмонтом Процишином.

У звязку з тим Суд признає, що п. Жигмонт Процишин не мав формального права вглядати у фінансові справи часопису, але зогляду на його моральну співвідповідальність за часопис міг поцікавитися його фінансовою сторінкою; пп. інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців, хоч і не мали обовязку дати п. Жигмонтові Процишинові змогу вглянути у фінансові справи часопису, не мусіли вважати таке бажання п. Жигмонта Процишина зовсім безосновним.

4) Інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців не мали обовязку доконче співпрацювати з п. Жигмонтом Процишином при видаванні часопису і після прикрого інциденту між інж. Осипом Бойдуником і Жигмонтом Процишином така співпраця стала неможливою, то все ж таки припинення співпраці й усунення Жигмонта Процишина з видавництва часопису могло відбутися у такій формі, що не позбавила би була його заробітку наглим порядком. П. Жигмонт Процишин із свого боку не конче мусів завішувати часопис.

5) Решта майна разом із всіми зобовязаннями часопису „Голос Нації“ належать до інж. Осипа Бойдуника і Богдана Кравцева. П. Жигмонт Процишин не повинен нести відповідальности за ніякі грошеві зобовязання „Голосу Нації“.

Львів, 9. червня 1937 р.

Д-р Григорій Стецюк.
Д-р Юліян Кордюк, інж. Ілярій Ольховий.

—o—

Спорт.

СІЧ (ДОБРЯНИ) — БУРЕВІЙ; ЮНАК (РЕМЕНІВ — ЧОРНОМОРЦІ.

В неділю 25. ц. м. відбудуться у Львові відплатні товариські змагання в копаному мячі між львівським Буревієм і Січею із Добрян п. Стрий. Буревій буде старатися зреванжуватись за минулорічну програну, а Січ напевне схоче підтвердити свою славу одної з найсильніших сільських дружин краю. Тому теж ці змагання заповідаються дуже цікаво, тимбільше, що обі дружини є тепер в найкращій своїй формі.

Перед цими змаганнями відбудеться мечч між підльвівською дружиною Юнак із Ременова і львівськими Чорноморцями.

Ця подвійна імпреза повинна зібрати багато прихильників копаного мяча, які від кількох тижнів не мають змоги оглядати ніяких футбольних змагань.

Час і місце змагань подамо в черговому числі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Українські дівчата горою. Вже від кількох літ Канадійсько-Український Атлетичний Клюб пописується у різних спортових змаганнях у Вінніпегу. Цього року дівчата клюбу звернули на себе увагу тим, що перемогли всі інші дружини дівочої ліги „сейфор офт бол“ Великого Вінніпегу і стоять на першім місці. Всіх дружин ліги є 9. Українські дівчата цього року ще не програли ніодної гри.

Америка — Німеччина 3:2. Ситківкові змагання за чашу Дейвіса закінчилися перемогою Америки, яка тепер гратиме з минулорічним переможцем Англією. Німеччина програла подвійну гру і програв теж з Баджом (Америка) Крам і Геннель. Перемога Німеччини була вже дуже близька, бо Крам програв аж по пятигодинній драматичній боротьбі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновіших шкіряних галянтерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галянтерійній

К. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2. побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА.

21. VII. Шаріка.
22. VII. Муж двох жінок
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під кураталею.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Ворохти іде театр до Жаби, Косова Кут.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

ПІДГАЙЦІ:

21. VII. Трафіка пані генералової.
22. VII. Тарас Шевченко.

Великий Театр:

Субота, 24. VII. Виступ „Варшавського Цирулика“ — Ревія „Фронтом до радости“.

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирулика“ — Ревія „Фронтом до радости“.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Cnarmes“ — жатов. РЕФОРМИ 3·55
„Minnes“ — травалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ“ 13-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Боккачіо“, „Година спокуси“.

АТЛЯНТІК: „Справа Аштон“ („Забуте обличчя“).

ВАНДА: „Таємнича дама“, „Сол. Берлін“.

ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309“, „Ціркачка“.

ЕВРОПА: „Побідили жінки“.

КАСИНО: „Ніч в опері“, „Руки завдали“.

КОПЕРНИК: „Р 107 взиває помочі“, „Король Бродвею“.

МАРУСЕНЬКА: нечинне

МЕТРО: „Ах це не лицює“ і додатки.

МІРАЖ: „Новий пан шофер“, „Буде в країні песимістів“

МУЗА: „Спокусниця“

ПАЛЯС: „Малий чародій“.

ПАКС: нечинний

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Вовк і Льоляк“ з Дівшною.

СВІТ: „Капітан Блод“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Шампанський вальс“ і ревія Рефрена

ТОН: „Вожд червоношкірих“.

УТІХА: „Бандити“ і ревія.

ХІМЕРА: „Конфетті“

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Четвер, 22. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Пісні на хор. 18.00 Оперова музика, 19.20 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 19.30, 20.00 Орх., 21.00 Форт. речіт., 21.20 Нар. пісні 22.20 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 17.20, 18.00 Орх., 18.45, 19.00 Муз. гутір., 19.35 Сальон. муз., 21.00 Циган. муз., 22.05, 23.00 „Цюганерія“ оп. Пуччінія; ВІДЕНЬ 17.20 Пісні, 17.45 Соната Бетовена, 19.25, 20.00, 21.00 Військ. орх., 21.25, 22.00, 23.20 Розр. конц.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Солісти, 19.00 Вес. вечір, 19.45 Хор, 20.30, 21.00 Конц. орх., 23.30 Нічна музика, 23.00 Танкова музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.00, 20.45 Розр. муз., 22.20 Розр. мельод., 22.30, 23.30 Танкова музика; МІНХЕН 17.15, 18.00 Концерт, 19.00, 20.00 Розр. концерт, 21.10 Скрипк. музика; ПРАГА 19.50, 20.00 Солісти, 21.00 Симфон. конц.; РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45 Співач. речіт., 19.03, 19.30 Скрипк. і форт. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.30, 21.00, 22.00 „Месія“ — орат. Гендля; РИМ 17.15 Танкова муз. 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 Вечір. муз. казок, 23.00 Танкова музика.

Пятниця, 23. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Форт. речіт., 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Розр. і танк. муз.; БІЛГОРОД 18.00 Орх., 18.40 Нар. пісні, 22.20 Розр. муз., БУДАПЕШТ 17.30 Танк. муз., 21.10 Циган. муз., 22.15 Сальон. муз., 23.30 Танк. муз. з пл.; ВІДЕНЬ 17.30 Конц. соліст., 19.25 Австр. мельод. і пісні, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудн. муз., 18.00 Соната, 18.15 Колискові пісні з цілого світа, 19.00 Лір. муз. авдиц., 22.30, 23.00 Розр. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 17.15 Скрипк. речіт., 19.00, 20.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Муз. комед. Гентілія, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.16 Форт. твори і пісні, 17.15, 18.00, Розр. муз., 19.00, 20.00 Орх. і солісти, 22.30, 23.00 Розр. муз., ПРАГА 20.00 Словацькі нар. пісні, 20.55, 21.00 Фільгарм. орх., РАДІО ПАРІ 16.00 Камер. музика, 17.00, 18.00 Америк. консерват., 19.00, 19.30, 19.45 Спів і форт. речіт., 19.15 Вокаль. конц., 20.30 Солісти, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15, 19.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Конц. н. м. муз., 22.30, 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 22. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Плити, 12.25 Розр. орх., 13.55 Легка муз. з пл., 14.50 Льок. спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 „Шнур срібниш“ — опов. для дітей, 16.15 Забуті мельодії, 16.45 „Стережіться комарів“ — гутірка, 17.00 Солісти, 17.50 Спортові поради, 18.00 „На львів. купальнях“ — гутірка, 18.10 Пісні, 18.25 Плити, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутір., 19.00 Театр Уяви: „Старий субект“, 19.45 Акт. гутір., 19.55 Спорт. вістки, 20.05 Легка й танкова музика; в перерві 20.45 Веч. ден. 20.55 Репортаж з терепів дітвачних посухою. 21.45 „Любов заріблина“ — рецит., 22.00 Симфон. муз., 22.50 Остан. віст. веч. ден., огляд преси і метеорол. комун., 23.00 Литвинськові періпетії — фейл., 23.15 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Середнєського.

Пятниця, 23. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. ден., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Плити, 12.20 Комун. львів. хліборобів палати, 12.25 Орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слів, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити з опер. 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розмова з непокорними, 16.15 Форт. речіт., 16.45 „З паризької виставки“ — репортаж, 17.00 Орх., 17.50 „Ловець“ — гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Поль. нар. муз. з пл., 18.30 **„Укр. нар. ворожбитство“ — гутірка, виг. м-р Семчишин,** 18.40 Завтріш. прогр., 18.45 Льов. спорт. віст., 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Симф. Бетовена — плити, 19.35 Пісні з форт., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Орх. і хор і солісти з Новаяння, в перерві 20.45 Вечірн. ден. і актуаль. гутір., 21.45 Поетична авдиція „Поетка скільських верхів“, 22.00 Камер. концерт, 22.50 Остан. вістки вечір ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 „Бо нас убє“ — гуморєска, 23.15 Танкова музика з дансінгу, 24.00 Орх. Т. Середницького.

Подяка.

В дні 17-го липня ц. р. покликав до себе Найвищий нашу найдорожчу доненьку й сестру МАРУСЮ МАКСИМОВИЧ, студ. прав у розквіті її весни.

Похоронні обряди відбулися в понеділок, 19. ц. м. в год. 5-ій попол.

Цею дорогою складаємо найщирішу подяку Всечеснішим Отцям: **д-рові Василеві Лабі, Михайлові Жовнірчукові, Я. Сеньківському ЧСВВ, Мирославові Харині і Антонові Ковальському** за остапне проведення тлінних останків на Замарстинівський цвинтар.

Рівночасно складаємо подяку всім Знайомим, Товаришкам і Товаришам Покійної за віддання Покійній останньої прислуги.

Львів, 20. VII. 1937

К. Максимович — мати з рідною.

БІРЖА.

Гроші.

Львів дня 22. липня 1937.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·33, 88·93, Доляри американські 5.29·00, 5.27·75, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 292·52—293·80, Франки фр. 20·00—19·75, Франки швайцарські 121·65—120·85, Фунти англ. 26·39—26·23, Гульдени данц. 100·2?—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·84—117·00, Кор. норв. 132·68—131·70, Корони шв. 136·18—135·20, Ліри італ. 23·70—22·2?, Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 139·60 — 139·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш. 31·00, Ліпьпол 47·50, Стараховиці 30·50.
Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 54·00. 54·50, 3 прц. інвест. I ем. 65·75, серія ненотована II ем. 64·75, серія 81·50, 5 прц. конв. 59·25 4 проц. пол. зем. 28·75, прем. дол. 38·00 38·30, 4 проц. консол. 55·00, 55·5?, 54·75 54·00, два ост. дрібні.

Львів, 22. липня.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	25·25—25·50
Пшениця збірна червона	24·25—24·50
Пшениця одностайна біла	25·00—25·50
Пшениця збірна біла	24·25—24·50
Жито шт. I.	22·00—22·25
Жито шт. II.	21·50—21·75
Ячмінь один.	21·25—21·50
Ячмінь на кл.	19·75—20·00
Ячмінь паст.	18·75—19·50
Гречка на хливо	26·00—26·00
Гіпак один.	45·00—46·00
Каша гречана	44·00—46·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	27·75—28·00
Висівки житні	13·75—14·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

1 кг. масла десер. бальон. без оп. 3·75 зол.
1 кг. масла бочков. кл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця . . . 3·20—3·30 зол.
Тенденція сильна на всі артикули.

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ мешкання з 7-літньою донькою за раннішню поміч в домовій господарці у Львові. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Оля“.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНА УЧИТЕЛЬКА підготовити ученицю до іспиту в ліцей. Устне: історія, німецьке; задачі: польська, українська. Листи з умовинами: о. Зиновій Маркевич, Новосілки, п. Новосюлкі Злочовске.

КУПНО-ПРОДАЖА

В СНЯТИНІ пів реальности при головній вулиці біля Ринку зараз до продання. Зголошення до „Діла“ під „Дешево“.

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від **зол. 6.90** дістати можна у ф-ми **Я. ШТРАССЕР, Галицька 15 —** в подвір'ю передше „Краха“. 1234 10-10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби в комірцю із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 15-?

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — **роботи бляхарські —** ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінських 8, тел. 257-63. 1233 10-?

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7, Коперника ч. 15 а

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вилаєм і т. п. . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.